

5

9 зноја

6 маката

Б. Тимур:

„Велика Белица“

1945/46

1640

УЦ

ВЕЛИКА
БИТКА

СЦЕНАРИЈО

VELIKA BITKA
og Truntha u * * *

L i c a :

1. Major Kenig.....
2. Ober Lajtnantč.....
3. Marisav Petrović,.....
4. Direktor gimnazije.....
5. Sredovečan čovek.....
6. I Gimnazista.....
7. II Gimnazista.....
8. Zvonar.....
9. Radnik.....
10. Sudija.....

Ljudi, gimnazisti, nemci.

L Vojnik Ljotiševac .

Majka

Otađzbina i

Sloboda

SLIKA I

Prpsta soba, levo i desno vrata, u dubini prozori.

POJAVA I

Draga sedi kraj prozora/

POJAVA II

/Radmila ulazi uplašeno/-

Teto, zar se majka još nije vratila.

DRAGA

RADMILA

RADMILA

Nije !

Teto mene je tako strah, zašto se majka još dosad nije vratila kući? Selo nijedaleko.

DRAGA

Ko zna šta ju je zadržalo. Ali nemaš čega da se bojiš, nije ona ote. Trebalo si i ti da odeš u selo sa ostalom decom, šta ćeš ovde? U slučaju bombardovanja, majci će biti lakše da ode sama, nego još i na tebe da misli.

RADMILA

Zao mi je majke, ne mogu da je ostavim samu. Ako bude bombardovanje, ocaziemo zajedno. Ako ona pogine, poginućemo zajedno. Reko kica/ Neko

DRAGA

Ma čega se plašiš? Slobodno ! /Podje vratima/-

POJAVA III

/Darinka ulazi uplašena i zbunjena/ Dobro veče ! x x x x x

~~DRAGA I RADMILA~~

Dobro veče !

DARINKA

Zar se Jelenka još nije vratila kući ?

DRAGA

Nije ! Sedi sad će ona . /Darinka uzdahne pa sedne/-

DARINKA

Jedva čekam da se vratim. /Sedne/-

DRAGA

Zašto ?

DARINKA

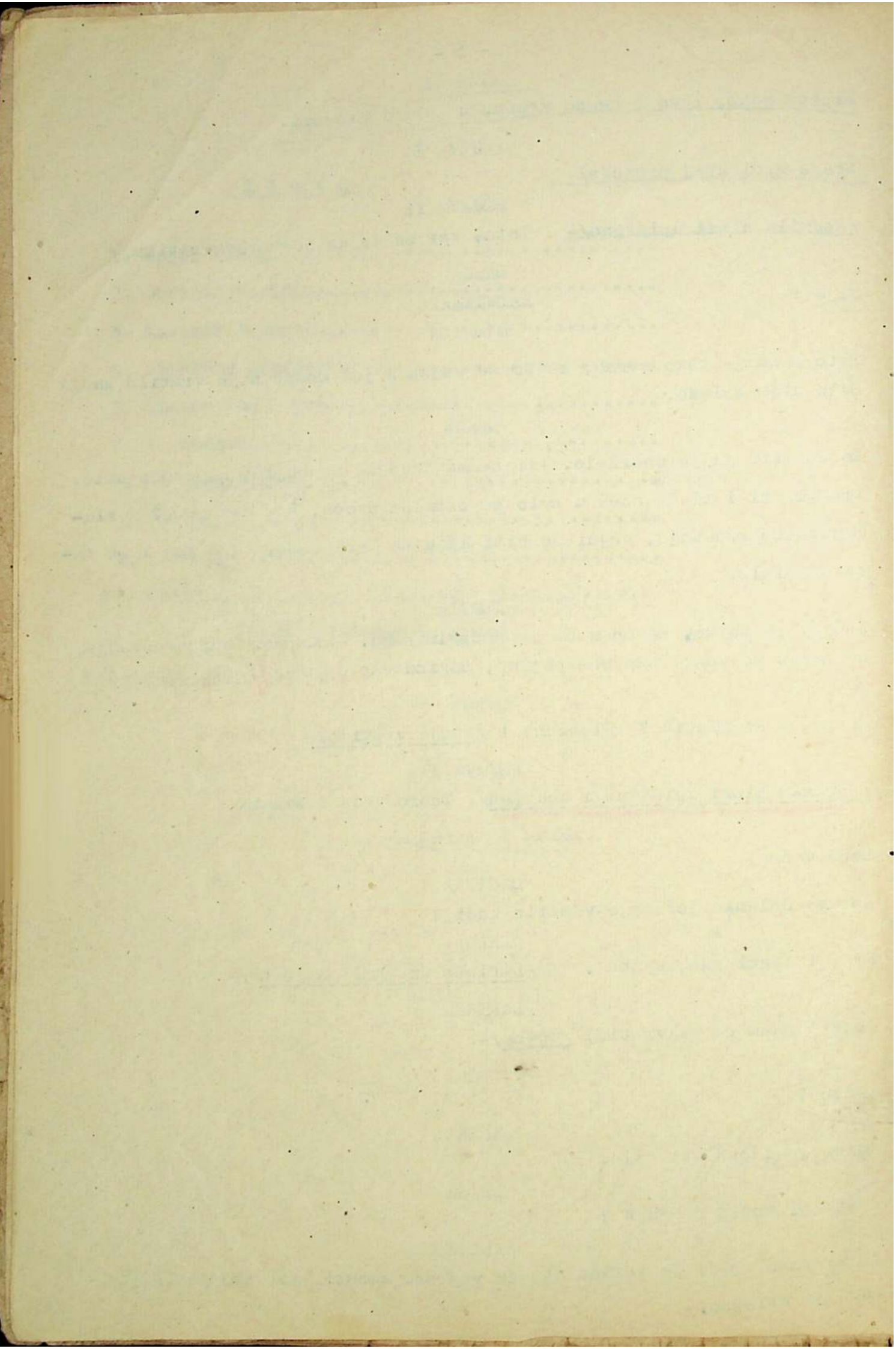
Možda je i ona što čala.

DRAGA

A šta bi mogla da kaže ?

DARINKA

Ja ne znam, os li je istina šta cu vam sad kazati. Ali ako je istina onda je strašno.

DRAGA

Šta je strašno ?

DARINKA

Naša vojska napušta front i beži na sve strane.

DARINKA I RADMILA

Šta kažete : Napušta front, beži.

DARINKA

Kad su se vratili kod mene dva naša vojnika, i zamolili me da se ko sa mene presvuku u građanskom odelu.

RADMILA

Naši vojnici !

DRAGA

Otkuda oni i kakvo presvraćanje ?

DARINKA

I ja sam njih to pitala. A oni vele: da beže da idu svojim kućama. Da samo propali da Nemci ulaze sa sve strane u Srbiji, i da su im oficiri rekli da ide svaki kud zna. Nek idu kućama. *elojuv*

RADMILA

To nije istina. Evo baš sad danas sam čitala u Politici, da je naša vojska ušla četrdeset kilometara u Bugarsku.

DRAGA

To su neke bitange begunci. Prevarili su te samo da se kod tebe presvuku. A možda su i kakvi špijuni.

DARINKA

Nisu mi ličili ni na begunce ni na špijune, to su bili sredovečni ljudi-seljaci, bili su kao ubijeni, jedan je čak i plakao. Kaže izgubili smo rat pre nego što smo ga i počeli. Ja nisam ni pušku ispalio. I Bog neka plati onome ko je kriv za ovu našu nesreću.

POJAVA II

Jelena udje, nalaksalo se spusti na stolicu, pokrije lice rukama i počne plakati. Radmila vrisne obrerli je oko nogu i počne plakati/

RADMILA

Šta ti je, kako šta ti je ?

DRAGA

Šta ti se desilo, zašto plačeš.

JELENA /kroz suzu/-

RADMILA

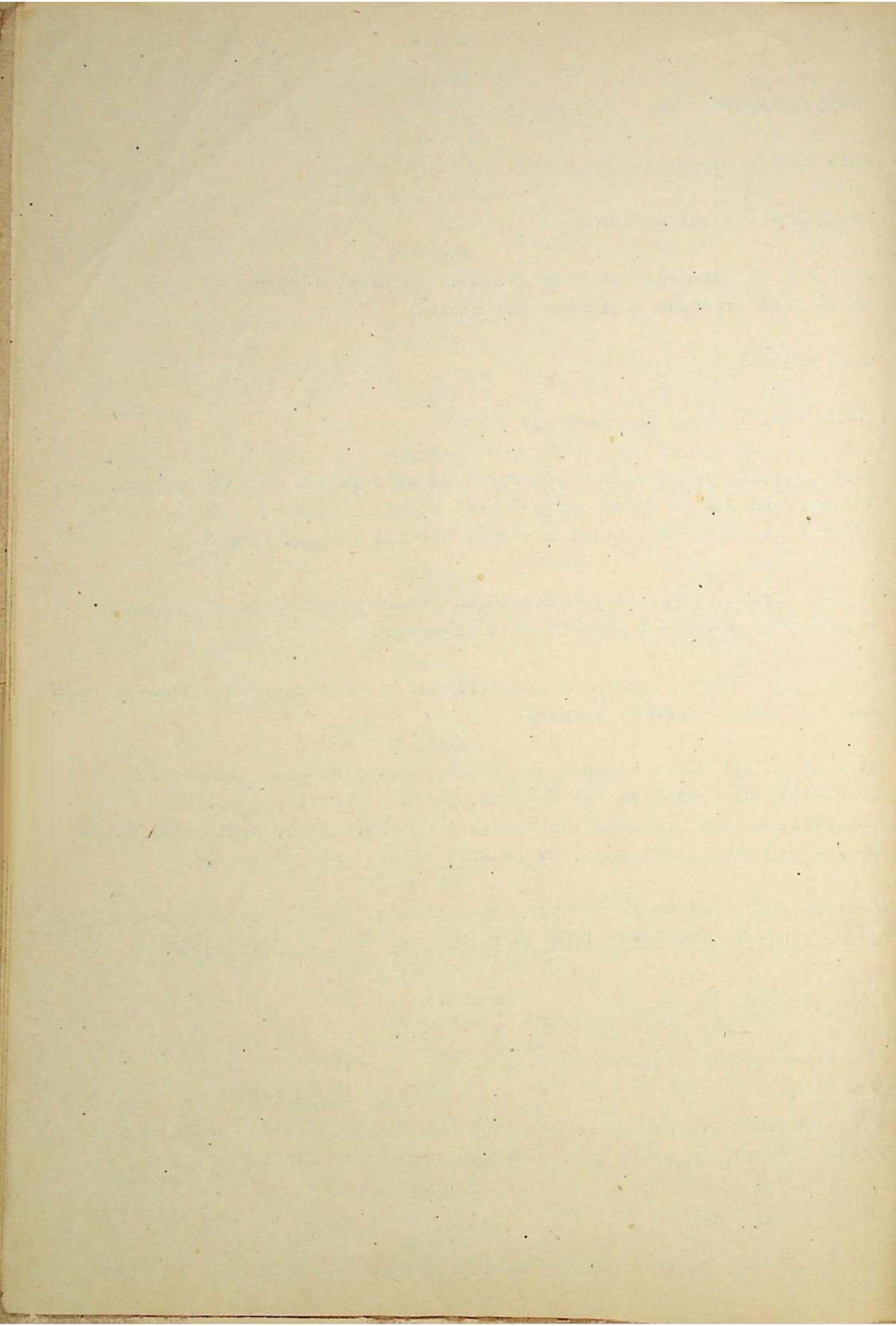
Zato što sam živa. Bolje da smo jače svi pomrli, ili da nas je svaba bombama pobio, nego što smo danas ovu sramotu doživeli.

DRAGA

Kazuj mi Bogu šta je ?

JELENA

Rat je svršen. Nemci su ušli u zemlju, a mišići kao bez glave beže na

sve strane.

DRAGA

Dakle istina je! /Zaplaše/

RADMILA

/Kroz suze/- Majko jel isti na?

JELENA

Istina je. Ali ko je vama kazao?

DARINKA

Ja! /pausa/ Ko će mene su svratila dva vojnika da se presvuku. Oni su mi pričali, da su im oficiri kazali da idu svojim kućama i da nema više zaštita da se biju, daje rat svršen. Kad mene su se presvukli a ostavili su mi vojničko odelo, čak i puške. Ne znam sad kuda ću sa tim odelom i sa puškama.

JELENA /Gorko/-

Čak su i puške ostavili, kukevice! /pausa/ To nisu više Srbi ni srpski vojnici, oni sramote ime srpskoga vojnika, oni su naša sramota, a dosad su nam bili ponos. /Plaše/-

RADMILA /Plaš ući/-

Nemoj majko, možda nije istina.

JELENA

Istina je! /pausa/- Dosada sam stajala na drumu, i gledala ih kako silaze sa planina i kako bacaju odelo i oružje pored druma i beže polu goli u selo.

RADMILA /Plačući/-

Siroti!

JELENA /Skoči/-

Šta siroti? /pausa/ Bednici kukavice, izdajice.

DRAGA

Nemoj tako seko, ne greši Bogu. Ko zna šta se dogodilo? Pa naši vojnici nisu nikada bili kukavice.

POJAVA V

STOJAN /Ulazi se ratnom spremom i puškom i stane kod vrata i posmatra sa ru. pos. pauze/

Majko!

JELENA

/Kao gromca pogodjena gleda ga. /pausa/ Zar i ti?

RADMILA /Vrisne radosno/Zagrli stojana/

Brate, brate, mili!

STOJAN /Pritisne na grudi nežno/

Rado, sele!

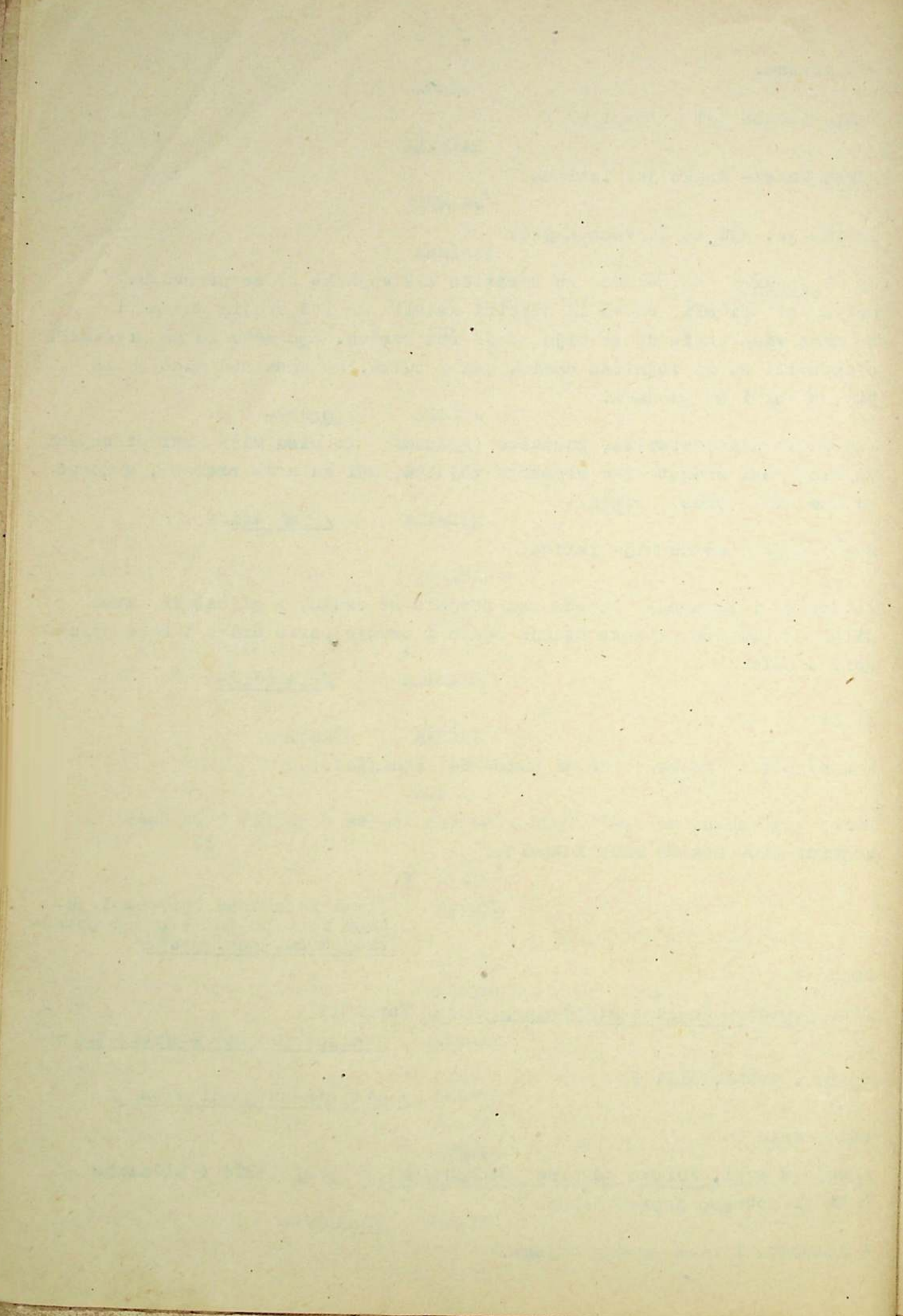
JELENA /

/Dóđje k sebi, surovo odgurne Radmilu od Stojana/ Dakle i ti? sixpaxo.

I ti si pobeo ispred nemaca?

STOJAN /Tužno/-

I ja majko, i cela Srpska vojska.

JELENA

/Sruši se očajno na stolicu/ Sramota, kakva sramota!

STOJAN /Pauza/

Ješte majko, sramota i nezapačena sramota bila je na obraz naše vojske. Sramota kakvu naši s hrabri vojnici nisu zaslužili.

JELENA

/skoči/- hrabri vojnici? Kukevice ste vi, hrabri vojnici ginu a ne beže.

STOJAN

Očajno/ Izdaja nas je upropstila majko. Izdani smo gore nego na Kosovu. Tamo je bio samo jedan izdajnik, a danas ih je bilo nashiljade.

JELENA /Gorko/-

Ne spominji Kosovo. Ti nisi dostojan da ga spominjaš. Na Kosovu nije niko pobeo kući, i pored izdaje oni su branili čas svoga oružja i svoje otadžbine. I slavno izginuli! /Pauza/ A vi? /Pauza/- Sta ste vi uradili? Stadeš ti ovde, zar ti je ovde mesto?

RADMILA /Vrisne/

Nemoj tako majko.

JELENA

Zašto si došao kući. Zašto nisi poginuo, pa da mogu da plaćem i da se ponosim tobom.

STOJAN

Majko, ima se vremeša, ima se kad poginuti. Kad da podinam ne bi vredelo ne bi nikom koristilo a najmanje otadžbini i narodu. Svratio sam da te još jednom vidim. Tebe radbili Stanka i ostalu braću, jer majko ko znao možda se više nećemo videti.

RADMILA /pluću, i/-

Stojane!

JELENA /Mračno/

Kuda si sad našao?

STOJAN

U šumu majko!

JELENA

U šumu!

STOJAN

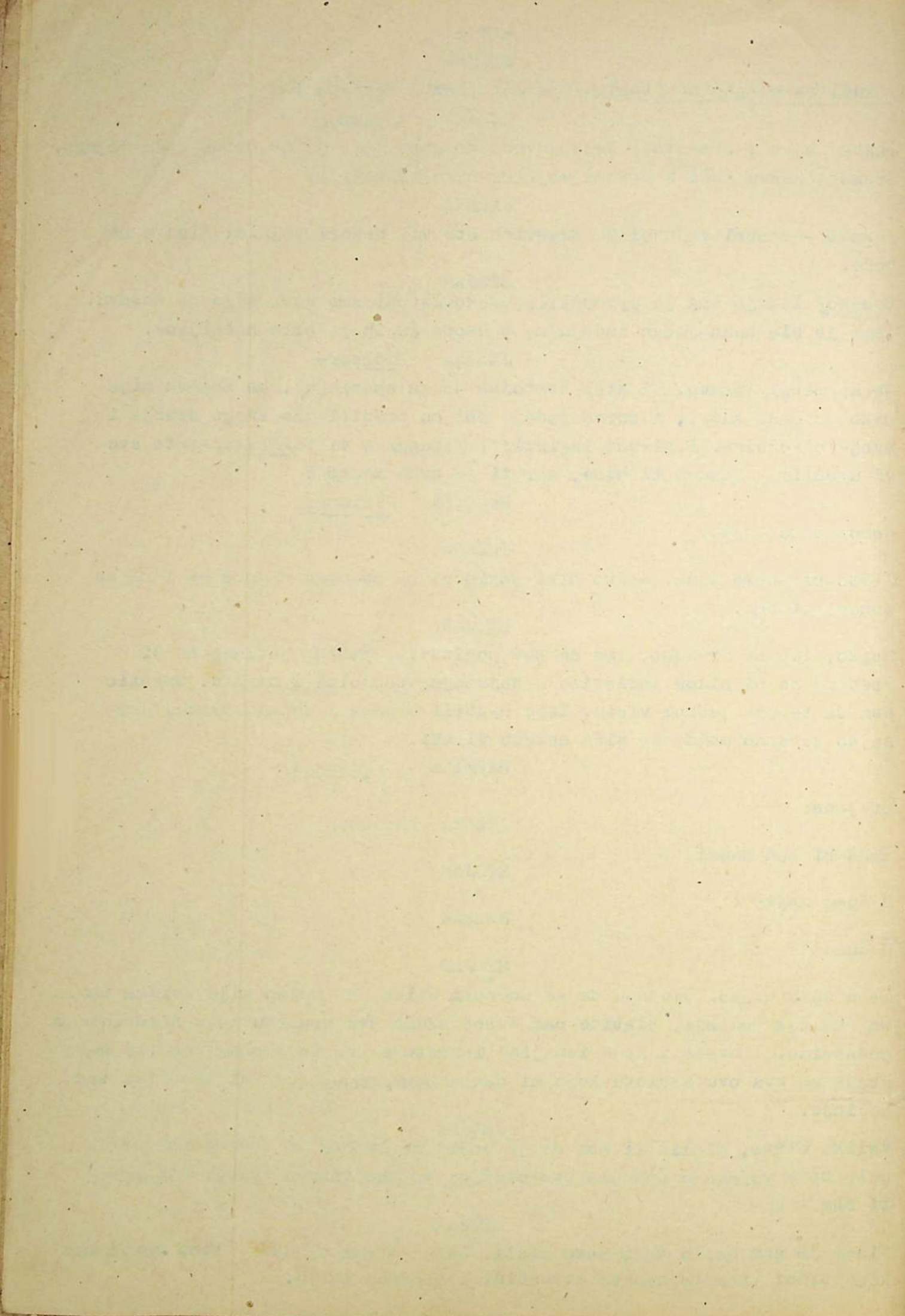
Da u šumu majko. Glede, u da se dočepam Učica, ne majko nije svršen rat. On sad tek počinje, platiće nam švaba skupo ovu sramotu koju nezasluzeno podnosimo. I švaba i naše izdajice ispaštace za to jednog dana. Ispaštace za svu ovu sramotu koju mi danas podnosimo. Jer velika bitka tek počinje.

JELENA

Velika bitka, misliš li sam da je vodiš sa švabom? Kad se rasturila cela naša vojska a pobegla pod oružjem sramno ispred švabe, šta možeš ti sam?

STOJAN

Nisam ja sam majko koji tako misli. Neću ja sam u šumu. Tamo čekvi oni koje tišti sramota naneta otadžbini i srpskom imeu.

Dakle čogo te me zmyny

A šta je sa Vučkom, gde je on ? Pa otac, šta je s njim ? Zar ništa nisi čuo o njima.

STOJAN

Ništa majko! ako nisu poginuli ili zarobljeni doći će. Jer bilo je po negde i borbe majko.

JELENA

Dakle bilo je negde i borbe. Dakle nisu svi pobegli a da ni pučku nisu ispalili. /Pauza/ Sramota kakva sramota.

STOJAN

Ako dodje Vučko neka krene za Užice k meni. Tamo ćemo lakše moći da se krijemo neko vreme dok nas se više ne iskupi za borbu. A otac je star neka ostane kod kuće, njega neće švabe rirati.

JELENA

A Stanko ? On je kod dede u selu, svrati u selo pa ga povedi sa sobom da ga ne bi doznije švabe zarobili .

STOJAN

Ne majko neke on osane još neko vreme, on je još mlad, Nemci ga neće bar za sada dirati. A i ja još ne znam kada ću. Kada bude došlo vreme, kada počne Velika bitka, poslaću po njega, a sada oprostite mi i zbogom majko !

JELENA /Potreseno/

Neka ti je sa srećom sine !

BADMILA /Plačući/

Ne idi, ne daj mu majko da ide !

JELENA /Povuče Badmilu/

Neka ga , neka ide ! Naše je da ostanemo izvan kući i da branimo kućni prag, a njegovo da brani otadžbinu. Idi sine bog neka te štiti!

STOJAN

/Poljubi majku / N Hvala majko ! Ne plači Rado kad te bata moli.

DRAGO

Ne kobi Rado greots je . /Poljubi Stojana/ - Zbogom pošao čedo!
Neka ti je srećan put !

STOJAN

/Zdravi se sa Darom/ Zbogom strine Daro! Pozdravi tvoga Rajka ako se vrati, i kaži mu kude sam ja otišao.

DARINKA

Ako se vrati poslaću ga za tobom u Užice. A sad sine neka ti je srećan put.

STOJAN

/Još jednom zagrlji majku i Radu/ Majko Rado, Zbogom!

RADA /Vrisne/

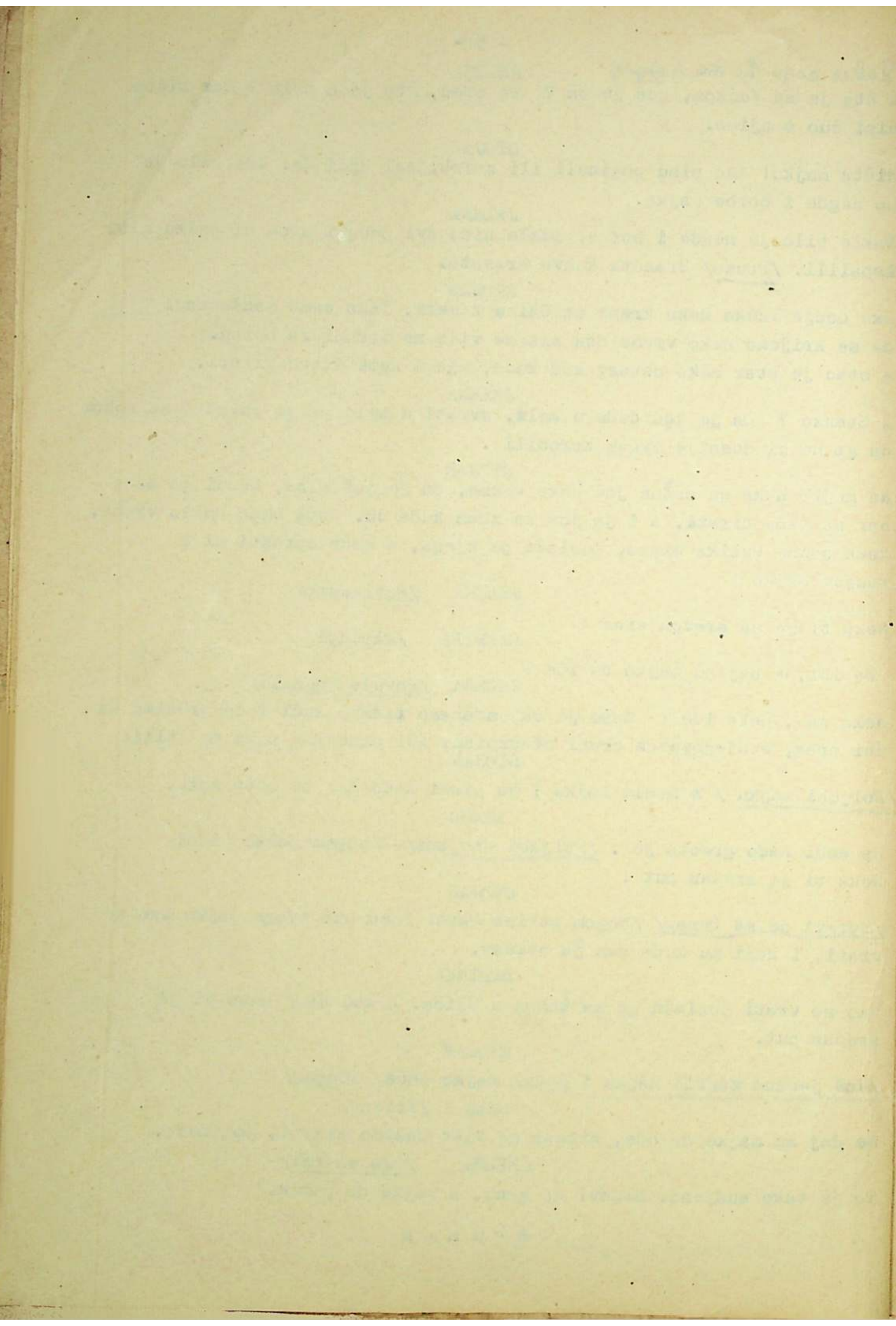
Ne daj mu majko da ode, nikada ga više nećemo videti, poginuoće.

JELENA /Je zadržai/-

To je tako sudjeno. Sinovi da ginu, a majke da plaču.

X X A A A A

Mpak

OTADZBINA

Sujate li kako zveče lenci,
To potomci Vuka Brankovića,
Kuju lance svojoj otadžbini.
Nek je proklet ko ih je rodio.

S L I K A I

Baraka levo izlaz, desno prozor s rešetkama. Sursak. Na pozornici kraj prozora na klupi leži mrtva partizan, nad njim je nagnut jedan vojnik, Ljotićevac.

MARISAV

/Vojniku/

Daj mu vođa ! /Pauza/ Sta onesvestio se .

VOJNIK

/Uspravi se/

Ne, mrtav je.

MARISAV

/Razgleda mrtvaca/

Sta, mrtav? Da, mrtav je , sine prokleta. /Šeta nervozno/ I ništa da prizna. Bar da je priznao da je u Kragujevcu rođen, da smo imali razloga da pohapsamo ovaj komunistički šljak po gradu. /Vojniku/ Idi! /Šeta nervozno/ Kenig će biti besan kad čuje da je mrtav a nije ništa priznao. /Čuje se nemački razgovor.

POJAVA II

MAJOR KENIG

/ Sa adjutantom ulazi unutra/

MARISAV

/Ukoči se i pozdravlja vojnički/

KENIG

Govorio ?

MARISAV

Ništa !

KENIG

Ništa ?!

MARISAV

Priznao je da bio među onima koji su pobili Nemačke vojnike. I ništa više.

KENIG

Potrebno je da prizna da je odavde iz Kragujevca.

MARISAV

Nije priznao. I ako ga ja poznajem, a po svoj prilici i on mene.

KENIG

/Šeta ljutito/

KENIG

Bandit, bandit ! /Pauza/ To treba da prizna, to meni treba.

MARISAV

I meni je to trebalo ali nije priznao.

KENIG

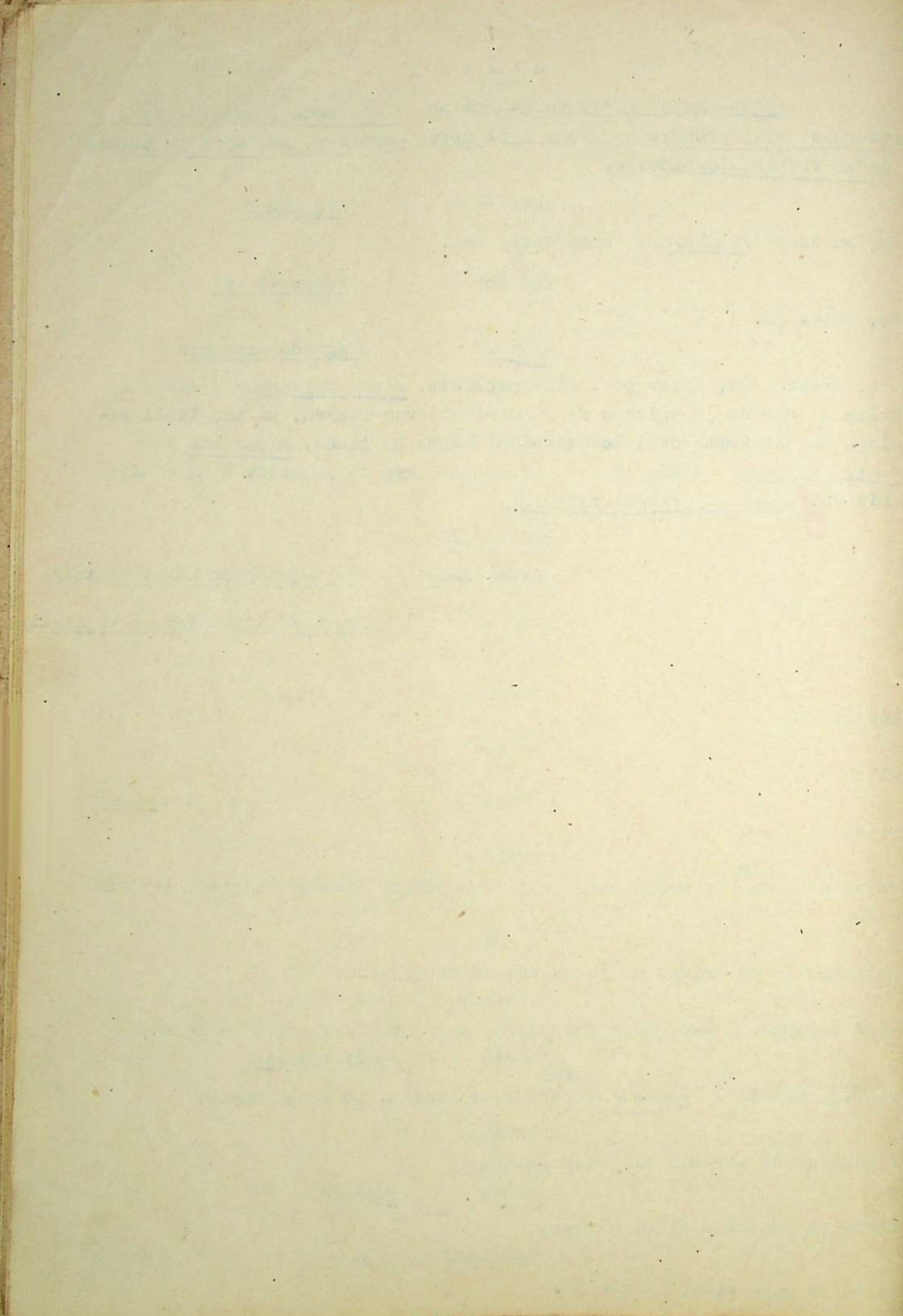
/Besno/-

Treba ga muciti mora da prizna.

MARISAV

/Šeta/

On to ne može više, mrtav je.

KENIG / o gadjenjem. /

Ubili ste ga ?

MARISAV

Podlegao je ranama.

KENIG

Meni je trebao živ taj bandit ! / Pa uza / Da prizna !

MARI SAV

Priznaće umesto njega neko drugi. Poslao sam da dovedu njegovu majku, ona će ga pozneti. Ja sam hteo da ih žive suočim. Ali sve jedno, biće divan susret majke sa mrtvim sinom.

KENIG / Smeje se /

Ta vam je doseta dobra, her Petrović.

POJAVA III

VOJNIK / ULAZI /

Doveli su oni ženu.

MARISAV.

Dovedi je ovamo . / Baci čene preko mrtvog partizana. /VOJNIK / DDE /KENIG EE / se smeje /

Ovo će biti interesantan susret.

POJAVA IV

VOJNIK / Uvodi majku, i stane kraj vrata /MARISAV / pridje majci /

Vi ste čini mi se žena učiteljica Rankovića ?

MAJKA / Tiho ali čvrsto /

Jesam !

MARISAV

Vi ste imali dosta dece, ali ja se sećam samo onih starih. Vi imate tri sina. Gde se oni sada nalaze ?

MAJKA

Ne znam!

MARISAV

Kako ne znate ?

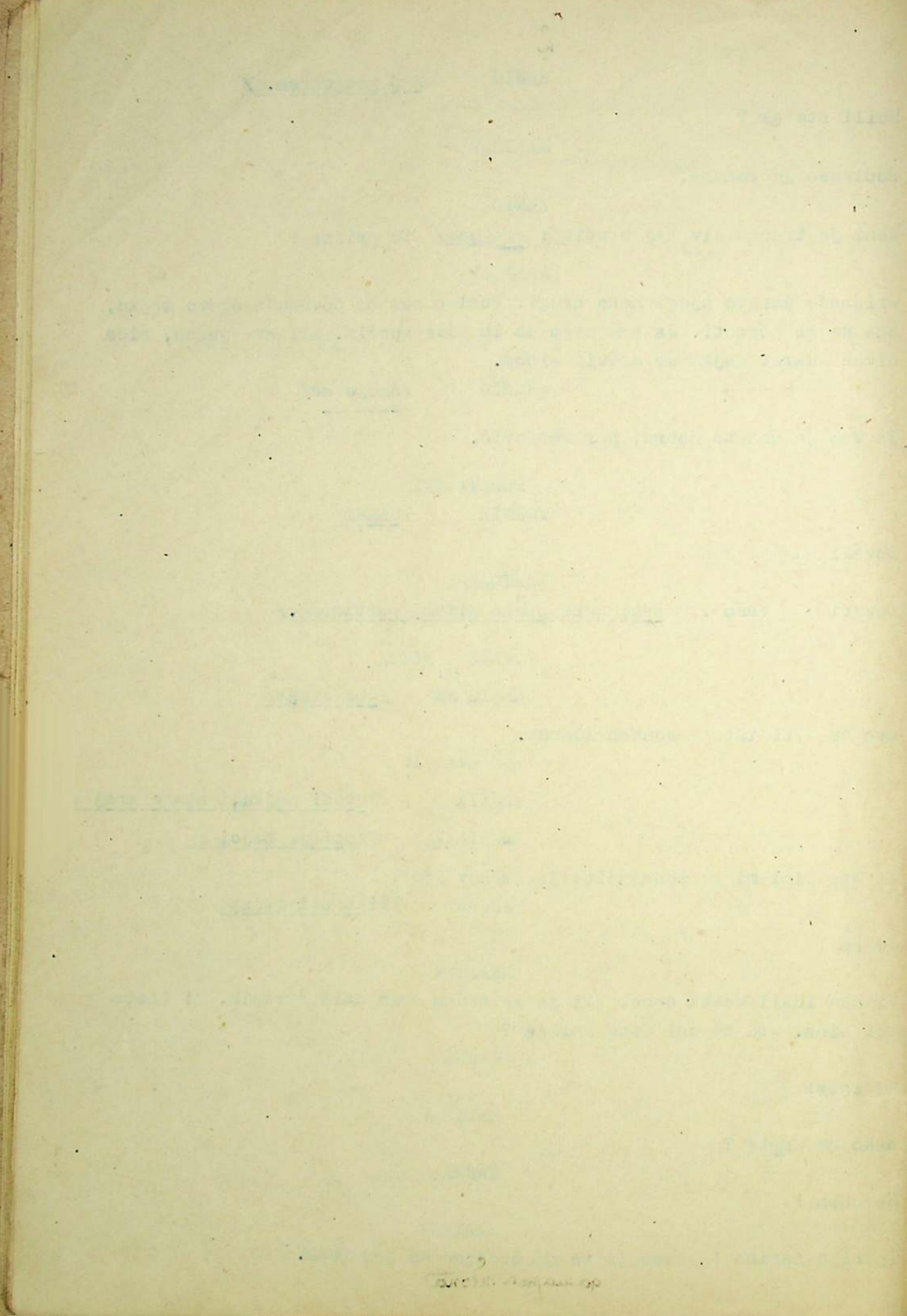
MAJKA

Ne znam !

MARISAV

To nije istina ! Kako je to moguće gdje su joj deca.

ga majka nosila

MAJKA

Nisam ja jedina majka danas, koja ne zna gde su joj deca.

MARISAV

Hoćete li ja da vam pomognem, da se setite gde su vam sinovi? /Pauza/
Gde su bili u početku u ratu.

MAJKA

Dva starije, bili su mi u vojsci. ~~Uu.~~

MARISAV

A gde su sada?

MAJKA

/TUZNO/

Ne znam! /pauza/ Možda su poginuli, a možda su i zarobljeni/-

MARISAV

A možda su i u šumi. A možda su pobijeni kao partizani.

MAJKA

Ja ne znam ništa više, no što sam vam kazala.

MARISAV

A za koga nosite crninu?

MAJKA

Muž mi je umro pre godinu dana. ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

MARISAV

Precrko stari pas, kad je čuo da su mu kućice pobili. /pauza/ A onaj
treći koji nije otišao s vojskom, koji je ostao kod kuće, gde je on
sad?

MAJKA

Ne znam!

MARISAV

Divna ste vi majka, ne znate ni jedan sin gde vam se nalazi,
/Uhvati majku za ruku i vuče je k mrtvacu/ A hoćete li da vam ja kažem
gde su? Ali vi vrlo dobro znate da su ona dvojica ubijeni kao besni
psi, samo ne znate gde se onaj treći nalazi. Da je partizan to znate,
ali gde je sada to verujem da ne znate. /S kine čebe s mrtvaca/-

Ja ću vam pokazati. Izvolite.

MAJKA

/Koja ga je pratila očima šta
radi posrne, i ostane kao ska-
menjena/

MARISAV

/Se smeje/

Kamo hvala, što sam vam pronašao bar jednoga sina.

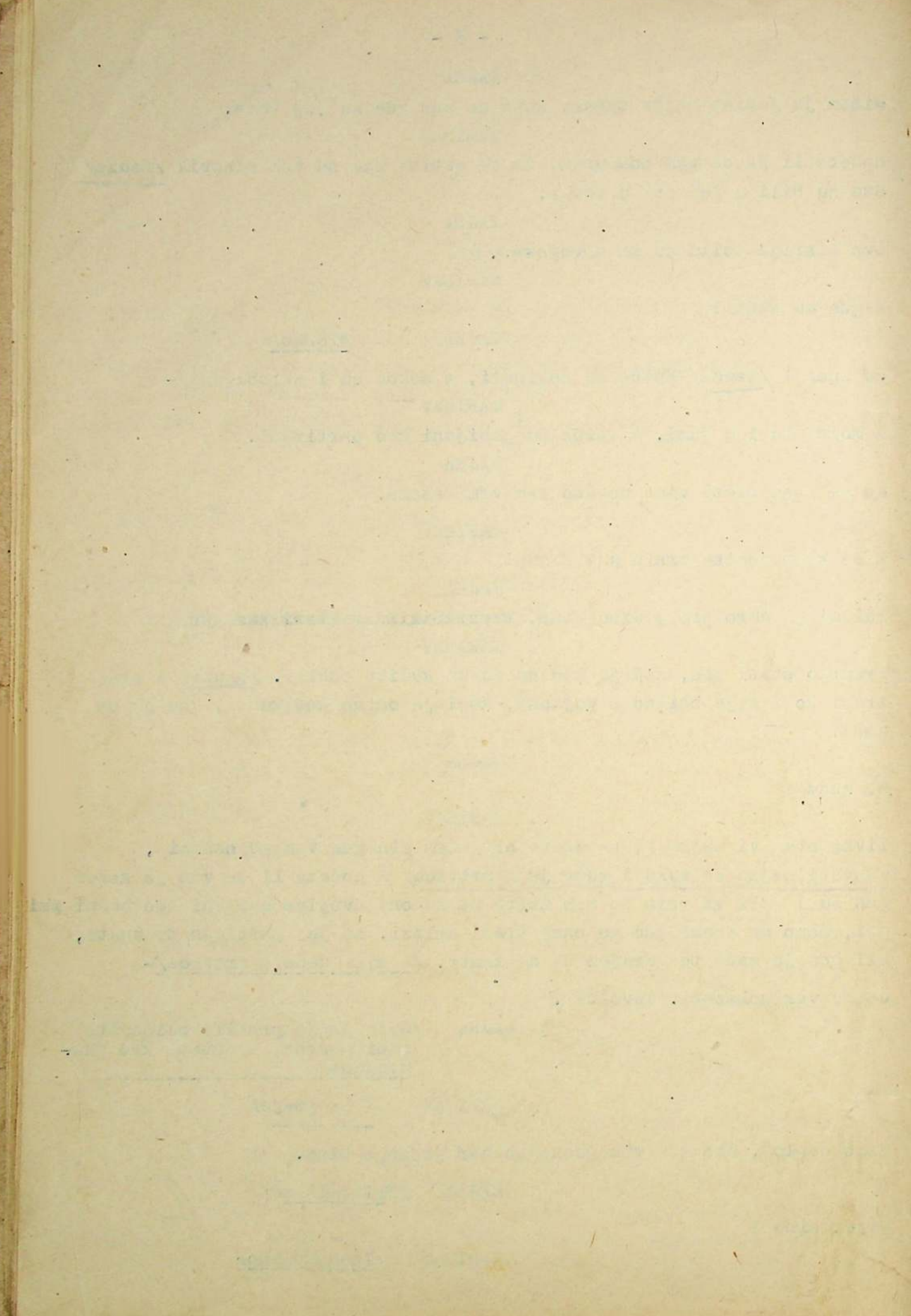
MAJKA

/Pribrala se/

Oijeg sina?

MARISAV

/Iznenadjeno/

Kako čijeg. /Uhvati je za ruku i privuče mrtvaca/ Tvoje sina pogledaj ga bolje /

MAJKA /Tiho ali čvrsto/

Ovaj mladić nije moj sin.

MARISAV

Odrčeš se rođenoga sina ! Razumem te stidiš se da priznaš da si ti rodila ovo partizansko djubre.

MAJKA

Verlaš se, da sam ga rodila, ja bi se ponosila njime, kao što se sve partizanske majke ponose, grobovima svojih sinova ! Pauza Stidela bi se da sam kojom nesrećom tebe rodila, kao što sada stidi tvoja majka, i proklinje čas kad te je začela i onaj čas kad si sveta ugledao i onaj čas kada te je prvi put mlekom zadojila, tebe izdajicu ocađbine i naroda tvog.

izgrabi je, odvukla ga!

MARISAV /BESNO/

Pa kada bi se trebalo ponositi s njime, zašto ga se sada odričeš kao juda hrista. /Zgrabi je i baci je na kolena pred mrtvacem / Hajde, gledaj mu u to razbojničko lice, i odreci ga se, reci i sada da ovo nije tvoj sin.

MAJKA /Tiho i malaksalo./

Nije moj sin ! /Klone/

izgrabi je, odvukla ga!

MARISAV /Kenig/-

Eto vidite gospodine majore da je njen sin ! /pauza samo neće da prizna, strah joj je za one štence kod kuće, da ih zbog ovoga ne stigne pravedna kazna.

KENIG /Nervozno/

Her Petrović, dajem vam odrešene ruke, da pronađete krivce i da mi ih predate.

MARISAV

Imaćete ih još noćas. Ceo Kragujevac je zaražen komunizmom. Izuzetak čine nekoliko trgovačkih kuća. Za svakog poginulog nemačkog i vojnika predaću vam ne čvesta nego dve hiljade komunističkih glava.

KENIG /ga tapše po ramenu/

Nagradne će izostati her Petrović.

MARISAV

Još noćas ću ih sve pohapsiti.

MAJKA /Dolazi k sebi/

Sine, sine moj oprosti mi, što te se majka odrekla. Majka je htela da spase tvoju braću, i ostale majke, da ne cvile sutra kao ja danas. Srono se majčin srce isčupano. // Mrak na pozornici - vraći se. /

Mrak, vohetm ce samo spjeguna code!

OTAZBINA

/Okovana u lancima/

Placi stara ojadjena najko
Placi te sve ucveljene najke,
Otazbine vođa palade s vana,
Na groblju svetog moca nam covine.

Z A V E S T

Handwritten note: ...

J E D I N I Č I N

Baraka, leve izlaz, desno prozor sa rešetkama. Mračno. Ljudi neki sede, neki leže, neki puše.

DIREKTOR GIMNAZIJE /Sedi u prvom planu, za-
dubljen u jednu fotogro/

Moja deca, moja deca! Na kome ih ostavljam? Same bez majke. Sirečići.

SREDOVEČAN ČOVEK

Šta će oni sad s nama, ljudi moji? Te vas ja pitam. Pomislio sam prve pregled isprava. Pa dobro. Baš sam sedeo kraj vatre, a na krilu mi najmladja ćerčica... a ina njih šestoro. Četiri sina i dve ćerčice. Sva četiri sina su mi u drugoj baraci. Sedi mi ćerčica tako na krilu a u tom ljudi moji, naidjoše nemci. Uplašio sam se mislim šta će, ali vidim teraju i druge ljude, popteraše skoro ceo grad. /Napolju seču je govor nemaca, zatim mitraljeski rafal. Mala pauza, pa jedan, pa drugi, pa treći/ Šta je to? Šta to znači? ... Ovo je sasvim blizu. /Gimnazisti prilaze prozoru i gledaju napolju/

I GIMNAZISTA

Ne vidi se ništa, mrak je a pada i kiša.

II GIMNAZISTA

Drugovi ja mislim da znam o čemu se radi. Naši partizani su blizu.

I GIMNAZISTA

Tako je drugovi. Oni sigurno nadiru kod Užica.

II GIMNAZISTA

Da sad su stigli do Kragujevca.

I GIMNAZISTA

I sad počinje velika bitka. Drugovi treba svi da budemo spremni da izvršimo našu dužnost.

DIREKTOR GIMNAZIJE

Polske dece. Ja ne verujem da je to što vi mislite. Nemaca je ovde ogromno mnoge. Ja sam rezervni oficir, ja znam šta je to rat. Drugojačije izgleda opsada, napad na grad. Ovi rafali mi izgledaju nešto drugo. Ali šta je upravo, ja ne znam. // /Ponovo se čuju mitraljeski rafali/.

I GIMNAZISTA

A šta sad kažete gospodine profesore? Eto, ovo pucaju naši. // /Mitraljeski rafali/

II GIMNAZISTA

A ovu su sad nemački. // Čuju se opet mitraljeski rafali/.

I GIMNAZISTA

A sad opet naši. // /Opet mitraljeski rafali/

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY
CHAPTER I

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.
...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.
...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

THE GREAT GATSBY

...the eyes of Daisy, and she looked at me
with a smile that was almost a laugh.

II GIMNAZISTA

Zar ne razlikujete po zvuku? Tako se jasno raspoznaje razlika u zvuku naših i nemačkih mitraljeza.

DIREKTOR GIMNAZIJE

Ne deco čini vam se. Oni pucaju iz stog sistema oružja. Ovo samo nemci pucaju. Jedino nemci. Ali onda recite mi zašto pucaju u noć i u kišu?

Z V O N A R /korača između ljudi kao
avet i mrmlja/

Presveta majko božja. Smiluj se i spasi mene, moli se za mene. Sveti Božji ugodnici i prepodobni mučenici molite se za mene. /Gimnazisti se smeju/.

I GIMNAZISTA

Gle ti ovog bogomoljca, pa šta ćeš ti s nama?

II GIMNAZISTA

Nemoj stari da budeš ne razuman, molitvama se nikad ništa nije postiglo. Za velika dela potrebu su žrtve, krv, stradanja i birba.

I GIMNAZISTA

Misliš li da ugodnici i sveštenici imaju vremena da slušaju tvoje molitve.

II GIMNAZISTA

I kakav si mi ti hrišćanin kadase misliš samo za tebe. A nama ostalima kako bude.

Z V O N A R

Grubo/ Ostavite me vi na miru. Prvo i prvo ja tražim svoje pravom da mogu slobodno dase milom Bogu. A drugo ako baš hoćete mogu se moliti i za vas.

I GIMNAZISTA

Dobro ostavićemo te na miru. U tebi ima ipak neke političke svesti. Ti zna da tražiš svoje pravo. Onda mu dajmo njegovo pravo.

II GIMNAZISTA

Tako je, t ako je! A što se tiče čikice da se moliš i za nas, hvalati nije potrebno.

Z V O N A R /Produžava da šete i mo i se Bogu/

O sveti božji ugodnici i mučenici smilujte se za mene.

P O J A V A II

/Major Kenig, ober lajtnant, Marisav Petrović, i nekiloko nemačkih vojnika ulaze/

K E N I G

No vi srpsko svinje! Ne vidite: ceo evropa pod nemačko čizma, pod nemačko tenk i luht-wafe, pod nemačko nož, pod nemačko kultura? Dojče kultur? Ha, ha, ha! Rusija kaput, Staljin kaput, Tito kaput, ganc gut. A ti

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

srpsko svinje oće glavu gore. Inden riken falen!..... Ha, ha, ha!

OBER LAJTNANT /Udara pesnicama ljude i
tera ih da ustanu/

Uhtung! Links um reht ojh.

cha (izn)ajj!
K E N I G

Ruje, ruje, ruje! Am rehtz! Am links! Ajntz, evaj, ajn cvaj, ajn cvaj!
Dasz ist di dojče kultur. /Postrojavaju ljude sve dvojici u dvojici u
red/ .

MARISAV PETROVIĆ

Ljudi vi ste živeli u zabludi da je veliki rajh naš najstrašniji nepri-
jatelj. To nije istina mi, najveći i najbolji nacionalisti ove z emlje
počev od Nedića, Ljotića i mene pa do najmadjeg zborasa, tvrdimo vam svo-
jom čašću svojom nacionalnom ispravnošću, svojim narodnim ponosom, svo-
jom velikom i iskrenom službom narodu srpskom, za koji smo gotovo svi
da izginemo i čiju svaku glavu mi spašavamo, čak i takve glave kojene
vrede ništa kao što su vaše. U ime vlade narodnog spasa tvrdimo vam da
su nemci naši najveći prijatelji i najbolji prijatelji. Oni i mi njihovi
vi ver ni pr atioc, i čuvari mi spašavamo srpstvo, majku Srbiju. Nemci
su došli da nam donesu svoju kulturu, da srpske svinje doteraju u red.
Za koji čas videćete i sami koliki su vam veliki prijatelji nemci i šta
će oni od vas napraviti.

SUDIJA

Pa recite otvoreno šta onđ oće od nas? Šta će to napraviti sa nama? Reci-
te otvoreno?

S V I .

Recite mi se ne plašimo?

MARISAV PETROVIĆ

Ha, ha, ha! Videćete ,videćete i sami.

K E N I G

Vunder war fseber havt.

MARISAV PETROVIĆ

Učiniće što će učiniti. Svi znate, svi ste čuli za nemačku kulturu.

K E N I G

Ja vol, ja vol! Dojče kultur!

MARISAV PETROVIĆ

Ono da bome neće učiniti ono što bi ja učinio sa vama komunističko djubre!
Ja bi vas sve isekao na parčiće. Jer ja hoću da spasim svaku srpsku gla-
vu. Ali oni neće. Eto nočas vam se neće ništa desiti. Ali morate biti
mirni, niko da nije pisnuo ni jednu reč iz ustiju. Paću da čujem kako,
muva leti i kako kiša sipi. Inače samo ako ko pisne dvadeset mašinskih
pušaka je postavljeno oko barake i bićete poubijani kao psi.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

K E N I G / Tapše po ramenu Petrovića, koji se
klanja kao da bi ga hteo poljubiti
u ruku. /

Dojče mašin geвер, doјče kultur.

SREDOVEČAN ČOVEK /Marisavu Petroviću/

Izvinite gospodine, mogu li da vsa zamolim, četiri sina imam tu u drugoj baraci.

MARISAV PETROVIĆ

A sad si se uprepodobio. Marš stoko. A kad smo došli u Kragujevac da spašavamo svaku srpsku glavu, ja i moji dobrovoljci, vi ste okretali glave, kao na izdakice i petokolonaše, na nas najbolje nacionaliste. Vi pagani nakote komunistički, vi razbojnici i banditi.

K E N I G

Ja vol, bandit! Gnc gut majn Petrović!

MARISAV PETROVIĆ /Zagleda se u zvonara/

Ti si čini mi se crkveni poјas i zvonar u sabor noј crkvi?

Z V O N A R

Tako je gospodine.

MARISAV PETROVIĆ

Pa ti si čovek pobožan, ti nisi komunista. Šta ćeš ti sa ovima ovde? Ajde sa mnom.

Z V O N A R

Sa vama? I sa nencima?

MARISAV PETROVIĆ

Da bome samnom i sa nencima.

Z V O N A R

Nikada gospodine!

MARISAV PETROVIĆ

Šta? Onda hoćeš sa komunistima? Zar je tebi mestos njima?

Z V O N A R

Ako treba da biram izmedju vas nemaca i komunistima, onda idem sa komunistima. Jer ja sam srbin gospodine.

MARISAV PETROVIĆ

Beži mi s očiju gade da te ne zakoljem! ... A vi gimnazisti učenjaci usijane glave, odrodi oće li ko od vas da ss pokaje pa da postane zboras?

GIMNAZISTI / Svi zajedno/

Nikad! Nikad! Nikad!

MARISAV PETROVIĆ /I Gimnazisti/

A ti?

I GIMNAZISTA

... ..
... ..
... ..

... ..

... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..
... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..
... ..

... ..

... ..
... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

I GIMNAZISTA

Ne!

MARISAV PETROVIĆ / Pita ~~svi~~ redom gimnaziste
i svi mu odgovaraju sa ne/

Razmislite, razmislite! U našim ste rukama. Zar baš niko neće da pridje
k nama?

GIMNAZISTI

Niko, niko, niko! /Jedan dečak se izdvoji i izadje jedan korak napred/-

I GIMNAZISTA

Bra te kuda ćeš? Zar ćeš da nas ostaviš da postaneš izdajnik? Brate moj
ostani s nama. /Dečko se vrati natrag/-

KENIG /Nervozaŋ besan polazi vratima,
onda se obrne, podigne ruku na
pozdrav, pasarkastično. Kajl
Hitler! Kajl Hitler! /

MARISAV PETROVIĆ *bonu*

Viči stoke, viči kajl Hitler!

S V I /Čute. mala pauza/-

MARISAV PETROVIĆ

Viči stoko!

GIMNAZISTI /U horu/-

Živela sloboda i borba! /Svi u horu/- Sloboda i borba!

KENIG /Besno se smeje/

Zi blud zangerne! *Tranquill* Zi van pusa! /Izlazi/-

OBER LAJTNANT /Isto tako besno/

Uhtung! Formec! /Izlaze svi nemci/-

MARISAV PETROVIĆ /Besno/-

Još malo! Još malo! Prokleti komunistički gade! /Nekoliko trenutaka ti-
šine/

travaja
ZVONAR

Mladići deco moja imate pravo. Ne molitvama i klanjanjem, nego stradanjem.,
patnjom, krvlju i borbom. Pa neka nas i raspnu.

GIMNAZISTI

Bravo čika, tako te hoćemo! /Počinju svi da pevaju jednu partizansku pesmu/
/Pesma u ćeliji maloj /-

SREDOVEČAN ČOVEK

Čutite deco, rekli su da će nas sve pobiti, ako se čuje na je dan glas .

MEMORANDUM

101

MEMORANDUM FOR THE RECORD
SUBJECT: [Illegible]

1. [Illegible text]

2. [Illegible text]

3. [Illegible text]

4. [Illegible text]

5. [Illegible text]

6. [Illegible text]

7. [Illegible text]

8. [Illegible text]

9. [Illegible text]

10. [Illegible text]

11. [Illegible text]

12. [Illegible text]

a vi pjevate .

I GIMNAZISTA

Pa neka im bude, mi se smrću ne plašimo. / Produžuju pesmu /-

SREDOVEČAN ČOVEK / Kad stane pesma /

Ljudo moji baš ništa ne razumen. Eti četiri sina su mi tu u drugoj baraci, šta oće od nas i zašto?

RADNIK /Koji je za sve vreme sedeo u prikrajku i pušio, ustaje i izlazi na pred./

Drugovi možda će nas streljati.

SUDIJA

To je koješta, zašto bi nas streljali?

RADNIK

Iz prestog razloga. Da nas nestane, da nas nema ~~u~~ više.

SUDIJA

Ali to još nije nikada bilo u čitavej istoriji čovečanstva da se strelja 10.000. nevinih ljudi. I ako je u istoriji bilo mnogo varvarstva, do danas ovoga nije bilo .

RADNIK

Dal, Ali u čitavej z toj vašoj istoriji čovečanstva nije bilo takvih varvara, tako rušilačkih i krvožednih kao što su ~~naši~~ ^{naši} nemci.

SUDIJA

Lepo, ali oni ipak drže do svoje kulture, do svoje civilizacije. Oni će pronaći neku formu. Tek ne mislite ~~da ih streljaju~~ valjda da će nas ovako, upravo odavde voditi na streljanje.

RADNIK

Baš to ~~naši~~ mislim! Možda baš odavde pravo na streljanje.

SUDIJA

To je nemoguće. Pašta ih recimo kaže da nas prvo izvedu na sud, mogu nam podmetnuti krivice kakve oće, to se i kod nas dešavalo.

RADNIK

To zna i to tako dobro!

SUDIJA

Mogu nam oćeti za zlo što volimo slobodu i što smo se dvadeset sedmog marta digli protiv njih. Ali će nam suditi. Oni imaju za kone, svoje ratne zakone, zakone medjunarodne, zakone civilizacije..... Ali streljati bez suda, bez presude, to je protivu svima zakonima.

RADNIK

E ako je! Ali to je pravo u skladu sa njihovim zakonom.

... in fact, as we can see from the ...

CHAPTER IV

... the ... of the ...

... the ... of the ...

... the ... of the ...

SECTION I

... the ... of the ...

SECTION II

... the ... of the ...

SECTION III

... the ... of the ...

SECTION IV

... the ... of the ...

SECTION V

... the ... of the ...

SECTION VI

... the ... of the ...

SECTION VII

... the ... of the ...

SECTION VIII

... the ... of the ...

SECTION IX

... the ... of the ...

SECTION X

... the ... of the ...

SUDIJA

Pa kakav je taj njihov zakon?

RADNIK

To je Hitler!

SUDIJA

Kako Hitler?

RADNIK

Hitler to je taj mr ačni, krvavi njihov zakon, njihov večiti teutonski zakon rušenja i ubijanja. To je zakon rušenja cele Evrope, razarenje svih gradova, brisanje čitave kulture i istrebljenje svih.... nižih rasa. To je zakon po kome treba uništiti ~~celu Rusiju~~ celu Rusiju i celu Ukrajinu, da bi se tamo naselili nemci.... kojih još uvek ima mnogo. To je zakon po kome ovde, u ovom, kako oni glupo kažu, "Jugoistočnom prestonu" za manje od sto godina treba da živi više od pedeset miliona nemaca.

SUDIJA

Šta si ti družo?

RADNIK

Radnik, gospodine sudija!

SUDIJA

Za jednog radnika ti i suviše mnogo zhaš!

RADNIK

Da, može biti da se neke postaraoada i ja saznam neke stvari. Gledajte dalje, Ovdem dakle kod nas na Balkanu, i u Ukrajini, za manje od sto godina treba da žive više od pedeset miliona nemaca. Možemo li mi i nemci da živimo ovde?

SUDIJA

Ne! Ne možemo!

RADNIK

Stvar je dakle prosta i jasna. Nas onda treba da unište, nas da istrebe, velikim masovnim ubijanjem. Eto, to je taj zakon. To je nekoliko paragrafa toga zakona. ///Kroz prozore ulazi svetlost. Sviće/-

SREDOVEČAN ČOVEK

Evo već i sviće.

SUDIJA

I vi verujete u taj zakon? Vi verujete da će ~~nek~~ u stvari tako biti?

RADNIK

Ni najmanje. Uopšte ne verujem da će tako biti. Naprotiv tvrdo sam uveren da to neće biti.

SUDIJA

Pa kako se to onda sl, že sa vašim tvrdjenjem o str eljanju?

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing as several lines of a letter or document.

Third block of faint, illegible text, continuing the main body of the document.

Fourth block of faint, illegible text, showing further lines of the document.

Fifth block of faint, illegible text, possibly a closing or signature area.

Sixth block of faint, illegible text at the bottom of the page.

R A D N I K 2

Sláže se. Potpuno se slaže e. ~~zadaxx~~ Sada su nemci daleko.... Pred Moskven, matuškom. Oni veruju da su već odneli pobeđu. I oni ~~xxx~~ evo već sad počinju sa ubijanjem, i sa istrebljenjem. Zato će nas sad sigurno streljati.

S V I /Muklo čušte/ Pauza/

DIREKTOR GIMNAZIJE

Deco, sve šro nam je govorio ovaj drug o nemačkom razaranju, divljaštvu, ubijanju..... dali vas potseća na nešto? Setite se, mi smo te učili.

I GIMNAZISTA

Na Nibelunge!

DIREKTOR GIMNAZIJE

Da na tu užasnu surovu ~~xxxxx~~ nemačku pesmu o Nibelunzima. Nemci su na prevaru i zdajstvo oteli od Nibelunge, sinova podzemlja i mraka rajnske zlato. Ali su u zamenu i sami postali Nibelunzi, ljudi podzemlja i mrakne ubice.

II GIMNAZISTA

I sad su penova na prevaru i izdajstvo Nibelunzi pokorili svet svojim mrakom i ubistvima.

RADNIK

Drugovi, drugovi! Meni je žao... meni je žao da vam to kažem. Ali potrebno je da vam to kažem. Potrebno je da se pripremimo zanašu veliku borbu. Mi ćemo pasti u toj borbi. To mora da bude, to se ne može izmeniti. Oni će te produžiti i u drugim zemljama, i u celoj Evropi, i u ostalim našim gradovima. Ali oni koji nas nadžive, znaće: kada nemci budu prestali sa masovnim streljanima, znaće da se je to podigla crvena armija, da se ona približava i da nemci počinju da sagledaju svoj kraj i svoju sudbinu, Ono što su spremali nama desiće se njima. I zar ne osećate već sad kako se iz daleka čuje hod crvene armije? Slušajte, slišajte dobro drugovi čujete je u svojim srcima. //Tišina. Napolju se čuje bat cokula, ~~nemački~~ govor i ondaxx ~~š~~ rafal mitraljeza./ Evo vidite streljaju!

I GIMNAZISTA /Popeo se naprozoru i gleda/

/Otreseno/ Druže imao si pravo. Gledao sam. Video sam poslednju gomilu što su ih povelili ka šumarcima. Video sam streljali su ih, pokosili su ih kao snoplje. To znači da su i noćas streljali.

II GIMNAZISTA

/Vrisne/- Ali ja neću da umrem! Ja sam mlad, jatek počinjem da živim. Kome sam ja učinio zla, zašto da me ubiju? Ja imam majku!

I GIMNAZISTA

Druže šta treba to da znači? Šta je to s tobom?

hano? (trajza)

~~RADNIK~~

Druže, reci nam šta treba da radimo, a mi ćemo poći za tobom. Ja predlažem da napadnemo nemce. Mi smo istina goloturci, ali nas ih je mnogo. Razvalićemo ove barake. Ako treba zapalićemo ih, i iz vatre ćemo izleteti. Pohvataćemo ih za guše, naleteti na njihove bajonete i mitraljeze. Izgnaćemo nas dosta ali većina će nas se spasiti. /Pauza. Svi razmišljaju/

DIREKTOR GIMNAZIJE

Dabome. Ali oni bi stavili pod nož žene, decu, starce, nejače i bolesnike. Ceo grad bi ogrezao u krvi, i onda bi ga zapalili. I sve bi bilo uzaludno. Oдавде nema spasa. Ne, ne! Nema nikakvog spasa.

SUDIJA

Nema oдавде ni izlaza, nikakvog izlaza. Na nama je da ovde žrtvuјemo sebe, da bi spasli one u varoš, još neviniјe od nas.

RADNIK

U stavri drugovi, mi sad branimo njih.

I GIMNAZISTA

Onda nema razgovora. Mi ćemo se žrtvovati da spasimo naš grad, žene, decu, i starce.

SUDIJA

Eto to jenaš položaj, mi branimo naš grad, a mi smo sada vojnici. I ne samo da branimo naš grad, nego imamo još veći zadatak, meni je sve puklo pred očima. Toliko hiljada mladića umire svakog dana u rovu boreći se protiv fašista. Mi ćemo izginuti kao vojnici, ovako za onu drugu pobjedu nad nemcima, koja će doći posle vojničke. I tek tada će pobjeda nad njima biti totalna.

I GIMNAZISTA

A tako ćemo se i mrtvi boriti protivu njih. I mrtvi ćemo za njih biti strašni.

RADNIK

Drugovi, decò moja ... noćas je jedan od nas rekao da počinje velika bitka i da svi budemo spremni da izvršimo našu dužnost. Eto sada dolazi velika bitka. Vršimo našu dužnost!

I GIMNAZISTA

Reci nam kako.

RADNIK

Treba da izginemo hrabro kao ljudi. Naša je dužnost da dobijemo ovu veliku bitku, i da ih pobedimo. Da ih pobedimo duhovno. Pokažimo im da smo mi ljudi koji znaju da umiru za slobodu. A oni da su psi i podli neljudi, ubice, dželati i divlja horda.

I. INTRODUCTION

The purpose of this study is to investigate the effects of...

METHODS

The study was conducted using a combination of qualitative and quantitative methods. Data was collected from 100 participants over a period of six months. The results indicate a significant correlation between the variables studied.

RESULTS AND DISCUSSION

The findings of this study suggest that the proposed model is valid and reliable. The data supports the hypothesis that the independent variable has a positive impact on the dependent variable.

CONCLUSION

In conclusion, the study has provided valuable insights into the relationship between the variables. Further research is needed to explore the underlying mechanisms of these effects.

REFERENCES

Smith, J. (2010). The effects of stress on cognitive performance. *Journal of Psychology*, 145(3), 210-225.

APPENDIX A

This appendix contains the raw data collected during the study. It is organized into tables for ease of reference.

APPENDIX B

This appendix provides a detailed description of the experimental procedures and protocols used in the study. It includes information about the participants, the tasks, and the data collection process.

APPENDIX C

This appendix contains the statistical analysis results, including the means, standard deviations, and correlation coefficients for the variables studied.

APPENDIX D

This appendix includes the questionnaires and scales used in the study. These instruments were used to measure the variables of interest.

APPENDIX E

This appendix contains the ethical approval documents and informed consent forms. It also includes a list of the study's limitations and future research directions.

Na njihov narod pašće sramota i kazna koja neumitno stiže. Našem narodu mi ćemo steći slavu za sve vekove. I kada padnemo kao klasje, iz naše smrti rodiće se nov srećni život za sve narode za celo čovečanstvo. Život radosne jednakosti među ljudima i narodima.

S V I

Poslušaćemo te družo ne brini.

SREDOVEČAN ČOVEK

I mi stari svi zatobom. Ja imam četiri sina i oni će. Ne žalim ih ponosim se njima.

I GIMNAZISTA /Prišao proz. i gleda napolju/

Gle već je svanulo. Kako je dan lep. A noćas celu noć je padala kiša. A danas zar je ikada dan bio lepši. A eno od vinograda lete ždralovi i oni beže odabve. Ali zašto beže? Nemarazloga treba ostati tu. I biti hrabar. /Mala pauza/- Lete ždralovi... Nekada smo mirno sedeli u učionici. Napolju veje sneg... pahuljice kao kristali. Učionica topla, a mi u skamlijama. Lete ždralovi, ~~maxix~~ eno ih, eno ih kao niz bisera. Mi ih pozdravljamo putem putem ždrali. Put neka vam je srećan, a srbima sreća i zdravlje. /Tužno se nesmeje/

RADNIK

Drugovi, treba da se pripremimo za veliku bitku, za našu pobedu. Eto, mladi drugovi, pevajte iz svega grla naše drage borbene pesme. Neka nam one budu naše najlepše opelo. Neka one donesu bolji život, onima koji ostaju. Ništa im bolje od naših pesama neće reći, i opominjati ih, da se osvete i bore do kraja. /Gimnazistim počinju da pevaju// /Posle pesme napolju se čuju rafali mitraljeza i vojnički hod./

P O J A V A III

• Kenig, Ober lajtnant, Marisav Petrović, i nekoliko vojnika ulaze

OBER LAJTNANT

Ruje, ruje, ruje!

S V I /Produžuju pesmu, partizan je/

MARISAV PETROVIĆ

Mir banditi komunistički. Ni reči umuknite, /korbačem počne da udara po gomili/. -/Pesma umukne/- Pogane nakote neću sada da vas sve pobijem, da vam tu uslugu učinim, da vam muke ne prekratim. Sada ćete videti kako nemci i mi umemo, da ~~vam~~ vas učutkamo, da vam srca povadimo. U vašu krv ćemo zavući ruke do lakata.... i onda ćemo mi preko vaših leševa pevati. Kako vam se to dopada. /smeje se/.

ZVONAR

Znamo mi to, znamo. I ne bojimo se. Ali ostavite decu neka bar sad ispevaju svoje pesme, svoju pobedu i na še zajedničko opelo, jer će o nama pevati pokolenja dok je sveta i veka. *u godne je etema!*

MARISAV PETROVIĆ

Kuš nakazo o kakvoj pobedi ti govoriš. Buncaš li te?

SREDOVEĆAN ČOVEK

Ne bunca on gospodine, ne bunca. Samo vi i ti vaši varvarski glupi nenci, ne shvatate. Ne možete preste da shvatate.

DIREKTOR GIMNAZIJE /Izgubljeno recituje/

Dali će ikada ravni tebi shvatiti duh čovečji u silnoj težnji njegovej.... A zar ti i tvoji divljački nenci znate za Geteo? Ha, ha, ha! /Smeje se/

MARISAV PETROVIĆ

A šta vi starkelje! ~~jednax~~ Ove mlade ćemo pobiti, za njih nema milosti. Ali vi starkelje nesmetate i ako ostanete, vi ćete inače u greb. Vi niste opasni. Vidite kako sam milostiv. Vi ćete kađa van oprostim živote svuda pričati kako sam bio milostiv, kako sam spasavao srpske glave.

RADNIK /Smešeci se/-

Kako si spasavao svaku srpsku glavu.

MARISAV PETROVIĆ

Kušuj izrode! Eto na primer ti. Ti si bio direktor gimnazije.

DIREKTOR GIMNAZIJE

Da ja sam bio direktor gimnazije.

MARISAV PETROVIĆ

Evo tebe ću da pomilujem.

DIREKTOR GIMNAZIJE

Ja to ne primam.

MARISAV PETROVIĆ

Kako ne primaš? Pa ti imaš velikudecu. Oni su bez majke, pa na kome ih ostavljaš.

DIREKTOR GIMNAZIJE

Moje su deca ovi hrabri mladići. Kod kuće ih imam petoro.... ovde nekoliko hiljada. Ja idem sa ovima.... da bih imao na kome da istavin ono petoro, ja idem ša ovom svojom decom, radi dobra one dece kod kuće, da bi oni imali bolji život.

MARISAV PETROVIĆ /Smeje se/-

A ne profesore, ti zaslužuješ da ti spasem život. Dva deset godina si vaspitavao omladinu u komunističkom duhu. Vidiš li dokle si ih doveo? U neku ruku i učinio si nam uslugu: sprenio si ih za nemačke mtraljeze, eto, zato ću da te pomilujem. Ipak si zaslužio.

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

...the ... of ...

DIREKTOR GIMNAZIJE

Razbojnice, zar misliš da bi ikada ~~bi~~ primio život iz krvavih izdajničkih ruku? I te beš kada me ova deca..... koju sam ja nekad vodio.... vode tamo o čemu ti i ne slutiš.

MARISAV PETROVIĆ /Sredovečnom čoveku/

Jeli ti beš onaj što imađjaše četiri sina z u onoj drugoj baraci .

SREDOVEČAN ČOVEK

Da!

MARISAV PETROVIĆ

Hoćeš lında ti spasem život?

SREDOVEČAN ČOVEK

Nikada! Ne samo menđ nego ni njima. Ne želim da ih uprđjaš svojom milošću, gadnom izdajničkom. Ja se ponosim što ću umreti sa četiri sina za bolji život čovečanstva.....

S V I

Nećemo život, nećemo milost, ne traba nam pomilovanje.

MARISAV PETROVIĆ

Dosta, dosta! Banditi prokleti. Ne mogu više da slušam vaše gđosti.

OBER LAJTNANT

Ruje, ruje! Srpsko svinje! Komunist, bandit! Sad svi kaput. /Uđera korbačem po gomili/ Sad će kr..... /Viče ostale nemce/- Kom! Kom! Ajđe brzo! ajn, cvaj, draj! /Nemci vojnici počinju da vezuju sve po troje./-

RADNIK

Drugovi hrabro! Napred u veliku bitku, u pobedu!

OBER LAJTNANT /Komanduje./

Am links kelt ojht! /Nemci izvode pom tboje napolje. Kako izvode troje po troje napolje, čuju se rafali mitraljeza. / Čuju se glasovi : Dole ubice.

KENIG /Divljački se dere./

Himel krojcl Doner veter! Veg mit den багаž.

/Čuju se glasovi/	DIVLJACI	/rafali/
"	Živeka sloboda	/rafali/
"	Živela crvena armija	/rafali./

/Pozornica se polako mrači, od početka kad izvode sve na streljanje. Tako da do kraja bude potpun mrak na sceni./

ochetennu samo sregany!

MEMORANDUM

Subject: [Illegible] ... [Illegible] ... [Illegible] ...

Background

[Illegible text]

Summary

[Illegible text]

Discussion

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

IV

[Illegible text]

Conclusion

[Illegible text]

Recommendations

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

References

[Illegible text]

Appendix

[Illegible text]

[Illegible text]

Notes

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

Mlado žito navija i klasove
Prije roka došla ti je žetva
Divne žrtve vidim na gomile
Neka bude što biti ne može
Nekad proždre, pokosi satane
Na grobu će iznići svijeći
Za daleko neko pokolenje.

Z A V E S A

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

SLIKA III

Planinski predeo. Na sredini u duu grob s velikom krstacom na kojoj piše partizan. S jedne i s druge strane stoje decu i pale sveće na groblju. S desne strane gore pored krsta stoji okovana otadžbina. S leve strane stoji okovana sloboda. Pre nego što se digne zavese pucaju topovi puške mitroljezi, čuju se svioni. I kad se zavesa digne to se lagano udeljuje. Kad se digne zavesa na pozornici mrak, samo je osvetljen krst partizan a od sveća koje gore na groblju.

OTADZBINA

Blago grobu i u tami što se sjaji
Gde kandila pripeljuju narsštaji. //
Horizonto počinja da se vedri.

SLOBODA

Otađbino majko gledaj
Naše nebo sve vedrije biva // *chem roem joro, najabuzje se*
Crvena zvezda /pausa/ O poslušaj majko // *shetent ranayo* | *slasga*
Crvena zvezda okove raskida. //

Čuje se zveket lanaca. Lanci sa ruku slobode i
otadžbine psdaju dole. // Sve jače sviće.

OTADZBINA

Oj slobodo k čeri tako drago momu srcu
Slobodne smo hajzad obe.

/Digne ruke prema zvezdi/.

Blagoslovena da si sveta silo
Sto s ruku naših skide okove,
I blagosloveni da ste sveti grobovi
Jer iz vas niče nama sloboda!
I proklet bio ko amanet vaš izneveri.

S V I

Proklet bio, proklet bio, proklet !

OTADZBINA

A vama neka je večna slava medju nama.

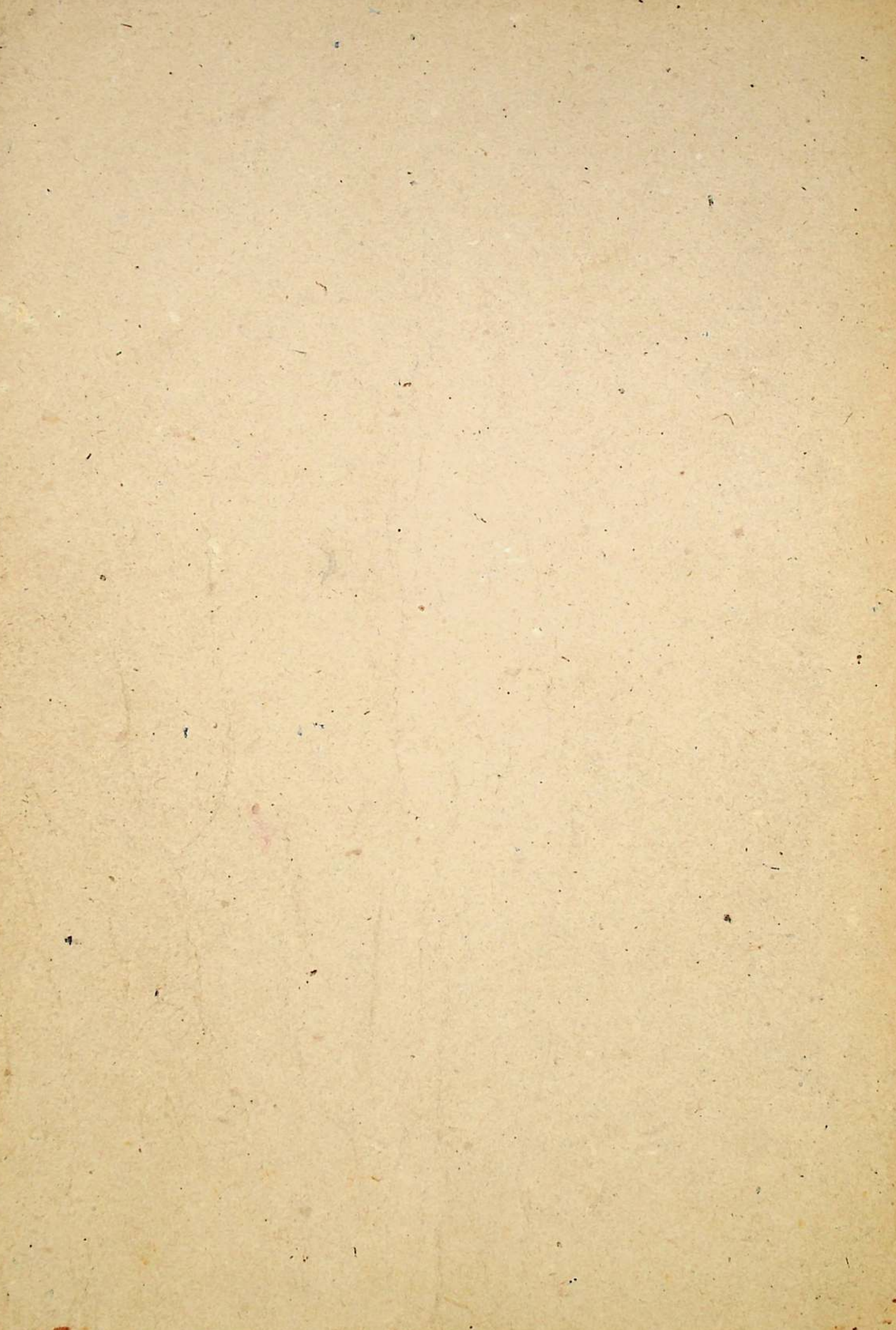
S V I

Slava, vam, slava, slava, slava!

O TADZBINA I SLOBODA

/Brže veliki venac nad krstacom. A nad vencem gore sija velika crvena
zvezda./

A/76

U L O G A

Rednika "Velika Bitka"

igra: Momina

Momina
Dra-Zusica / Vid

*svobopasno! Puzanje na enostrano
 crkova: Hiberna crkova u Srebo.*

Šta će od nas i zašto.

Drugovi možda će nas strelajti.

Zašto bi nas strelajli.

Iz prostog razloga. Da nas nestane, da nas nema više.

Do činas ovoga nije bilo.

Da! Ali u čitavoj toj vašoj istoriji čovečanstva, nije bilo takvih varvara, tako rušilačkih i krvožednih hordi kao što su nemci.

Na streljanje.

Baš to mislim! Možda baš odavde pravo na streljanje.

I kod nas dešavalo.

To znam, ~~č~~ tako dobro!

Svima zakonima.

Tako je. Ali to je pravo u skladu sa njihovim zakonom.

Taj njihov zakon?

To je Hitler!

Kako to Hitler?

Hitler to je taj ~~mračni~~ mračni, krvavi njihov zakon, njihov večiti mračni teutonski zakon rušenja i ubijanja. To je zakon rušenja cele Evrope, razarenje svih gradova, brisanje čitave kulture i istrebljenje svih.... nižih rasa. To je zakon po kome treba uništiti celu Rusiju u i celu Ukrajinu da bi se tamo naselili nemci.... kojih još uvek ima mnogo. To je zakon po kome ovde, u ovom, kako oni glupo kažu, "Jugo istočnom prostoru" za manje od sto godina treba da živi više od pedet miliona nemaca.

Šta si ti družo?

Radnik, gospodine sudija!

suviše mnogo znaš.

Da, može biti da se je neko postarao, da i ja saznam neke stvari. Gle-
 dajte dalje. Ovde, dakle kod nas na Balkanu, i u ~~Ukrajini~~ Ukrajini, za
 manje od sto godina treba da živi više od pedeset milona nemaca.
 Možemo li mi i nemci da živimo ovde?

Ne možemo!

Stvar je dakle prosta i jasna. Nas onda treba da unište, nas da istrebe,
 velikim masovnim ubijanjem. Eto to je taj zakon. To je nekoliko paragraf
 toga zakona.

Tako biti.

Ni najmanje. Uopšte ne verujem da će tako biti. Naprotiv tvrdo sam uveren
 da to neće biti.

Tvrđenjem o streljanju.

Sláže se. Potpuno se sláže. Sada su nemci daleko.... pred Moskvom.....
 matuškom. Oni veruju da su već odneli pobedu. I oni evo već sad počinju
 se ubijanjem i sa ostrebljenjem. Zato će nas sad sigurno str eljati .

Mrakom i ubistvima.

Drugovi., drugovi! Meni je žao... meni je žao da vam to kažem. Ali potrebno je da vam to kažem. Potrebno je da se pripremimo zaa našu veliku bitku. Mi ćemo pasti u toj borbi. To mora da bude, to se ne može izmeniti. Oni će to produžiti i u drugim zemljama, i u celoj Evropi, i u ostalim našim gradovima. Ali oni koji nas nadžive, znaće: kada nemci budu prestali sa masovnim streljanjima, znaće da se je to podigla crvena armija, da se ona približava i da nemci ~~postaju~~ počinju da sagledaju svoj kraj i svoju sudbinu. Ono što su spremali nama desiće se njima. I zar ne osećate već sad kako se iz daleko čuje hod crvene armije? Slušajte slušajte! Dobro drugovi ~~vi~~ čućete je u svojim srcima. Eto vidite, streljaju. *50*

Šta je to s tobom.

~~Deuže reci nam šta trebada radimo, i mi ćemo poći za tobom. Je predlažen da napadnemo nemce. Mi smo istina goloruku, ali nas je mnogo. Razvalićemo ove barake. Ako treba zapalićemo ih i iz vatre ćemo izleteti. Pohvataćemo ih za guše, naleteti na njihove bajonete i njihove mitraljeze. Izginuće nas dosta ali većina će nas sr s pasti.~~

Još neviđije od nas.

U stvari drugovi, mi sad branimo njih.

Biti str ašni.

Drugovi deco moja. ... noćas je jedan od nas rekao da počinje velika bitka.... i da svi budemo spremni da izvršimo našu dužnost. Eto sada dolazi velika bitka. Vršimo našu dužnost.

Reci nam kako?

Treba da izginemo hrabro kako ljudi. Naša je dužnost da dobijemo ovu veliku bitku, da ih pobeđimo. Da ih pobeđimo duhovno. Pokažimo im da smo mi ljudi koji znaju da umiru za slobodu. A oni da su psi i podlé neljudi, ubice, dželati, divlja horda. Na njihov narod pašće sramota, i kazna koja neumitno stiže. Našem narodu mi ćemo steći slavu za sve vekove. I kada padnemo, kao klasje iz naše smrti rodiće se nov srećni život, za sve narode i celo čovečanstvo. Život radosne jednakosti medju ljudima i narodima.

Sreća i zdravlje.

Drugovi, treba da se pripremimo za veliku bitku, za našu pobedu. Eto, mladi drugovi, pevajte iz sveg grla naše drage i borbene pesme. Neka nam one budu naše najlepše opelo. Neka one donesu bolji život, onima kojimostaju. Ništa im bolje od naših pesama neće reći, i opominjati ih ~~da~~ da se osvete i bore do kraja.

Spasavao srpske glave.

/Smešeci se/ Kako si spasavao ~~svaku srpsku glavu~~ svaku srpsku glavu.

aja, svaj, draj.

Drugovi hrabro. Napred u veliku bitku, u pobedu!

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

U L O G A

Sudije = "Velika Bitka"
igra? Pucnina

19. I. 46. 1947.

Secretary

19. I. 46. 1947. Secretary
gana

Handwritten signature or initials.

Handwritten notes and sketches on the left side of the page, including a crown-like symbol and various scribbles.

Od vas napraviti

Pa recite otvoreno šta oni oće od nas? Šta će to napraviti sa nama?
Recite otvoreno.

Možda će nas str eljati.

To je koješta, zašto bi nas strelajli?

Da nas nema više.

Ali ~~još~~ to još nije nikada bilo u čitavoj istoriji čovečanstva, da se strelja 10.000. nevinih ljudi. I ako je u istoriji bilo mnogo varvarstva, do danas ovoga nije bilo.

Kao što su nemci

Lepo, ali oni ipak drže do svoje, ~~kulture~~ kulture, do svoje civilizacije. Oni će pronaći neku formu. Tek ne mislite valjda da će nas ovako upravo odavde voditi na streljanje.

Pravo na streljanje.

To je nemogućno. Pa šta ih recimo košta da ~~ih~~ nas prvo izvedu na sud, mogu nam podmećnuti krivice kakve oće, to se i kod nas dešavalo.

I to tako dobro

Mogu nam uzeti za zlo što volimo slobodu i što smo se dvadeset sedmog marta digli protivu njih. Ali će nam suditi. Oni imaju zakone, svoje ratne zakone, zakone medjunarodne, zakone civilizacije..... Ali streljati bez s uđa, bez presude, to je protivno svima zakonima.

Sa njihovim zakonom.

Pa kakav je taj njihov zakon?

To je Hitler!

Kako ti Hitler ?

50. miliona nemaca.

Šta si ti družu?

Gospodihe sudija.

Za jednog radnika ti i suviše mnogo znaš.

Da živimo ovde.

Ne! Ne možemo!

Evo već svanuće.

I vi verujete u taj zakon ? Vi verujete da će u stavri tako biti.

Da to neće biti.

Pa kako se to, onda slaže sa vašim tvrdjenjem o str eljanju?

Nema nikakvog spasa.

Nema odavde izlaza, nikakvog izlaza. Na namaje da ovde sada žrtvujemo sebe, da bi spasli one u varoši, još nevinije od nas.

Decu i starce.

Eto to je naš položaj, mi branimo naš grad, i mi smo sada vojnici. I ne samo da branimo naš grad, nego imamo još veći zadatak, meni je sve puklo pre očima.

Toliko hiljada mladića umire svakog dana u rovu boreći se protivu fašista. Mi ćemo izginuti kao vojnici, ovako, za onu drugu pobjedu nad nemicima, koja će doći posle vojničke. I tek tada će pobjeda nad njima biti totalna.

U L O G A

Marisava Petrovića, "Velika Bitka"

igra: Petrovića

Marisav:

C I M I

SLIKA I

/Marisav šteta nervozno/ Daj mu vode, /zastane/ šta onesvestio se?

Mrtav je.

/Razgleda mrtvaca/ Šta mrtav? Da mrtav je psina prokleta. /Šeta nervozno. / I ništa da prizna. Bar da je priznao da je u Kragujevcu rođen, da smo imali razloga da pohapsimo ovaj komunistički šljam po gradu. /Vojniku/ Idi! /Šeta nervozno/ Kenig će biti besan kad čuje da je mrtav i da nije ništa priznao.

Govorio.

Ništa!

Ništa.

Priznao je da je bio medju onima koji su pobili Nemačke vojnike, i ništa više.

Iz Kragujevca,

Nije priznao. I ako ga ja poznajem, apo svoj prilici i on mene.

To meni treba.

I meni je to trebalo, ali nije priznao.

Mora da prizna.

On to ne može više. Mrtav je.

Ubili ste ga.

Podlegao je ranama.

Da prizna.

Priznaće umesto njega neko drugi. Poslao sam da dovedu njegovu majku, ona će ga pozanati. Ja sam hteo da ih žive suočim, ali sve jedno, biće divan susret majke sa mrtvim sinom.

Onu ženu

Dovedi je ovamo. / Baci ćebe preko mrtvoga partizana. /

Interesantan susret.

/Pridje majci/ Vi ste čini mi se žena učitelja Rankovića?

Jesam!

Vi ste imali dosta dece, ali ja se sećam onih starijih. Vi ste imali ~~te~~ tri sina. Gde se oni sada nalaze?

Ne znam.

Kako ne znate?

Ne znam!

To nije istina ! kako je to moguće da majka ne znam gde su joj deca.

ga crccccc

Gde su joj deca

Hoćete li da vam ja pomognem, gde su vam sinovi ? /Pauza / Gde su bili u početku rata.

Bili su u vojsci.

A gde su sada?

Možda su i zarobljeni.

A možda su i u šumi . A Možda su i pobijeni kao partizani.

Kazala.

A za koga nosite crninu ?

Godinu ~~xx~~ dana .

Precrko stari pas, kad je čuo da su mu kućice pobili.. /Pauza/ A ona j treći koji nije otišao s vojskom , koji je ostao kod kuće, gde je on sada ?

Ne znam !

Divna ste vi majka , ne znate ni jedan sin gde vam se nalazi. /Uhvati majku za ruku i privuče ke bliže mrtvacu/ A hoćete li da vam ja kažem gde su ? Ali vi vrlo dobro znate da su ona dvjica ubijeni kao besni psi. samo ne znate gde se onaj treći nalazi. Da je partiza n to znate, ali gde je sada. To verujem da ne znate. Ja ću vam pokazati. /Skinu čebe s mrtvaca./ Izvolte. /Pauza/ Smeje se / samo hvala što ~~xxxx~~ sam vam pronašao bar jednoga sina .

Čijeg sina ?

/Iznenadjeno/ Kako čijeg ? /Uhvati je za ruku i privuče je mrtvacu/- Tvoga sina. Pogledaj ga bolje.

Nije moj sin.

Odričeš se rođenoga sina. Razumem te stidiš se da priznaš da si ti rodila ovo partizansko djubr e .

I n aroda svog.

gunguam ydutyaad
/Besno/ Pa kada bi se trebalo ponositi s njime, zašto ga se sada odrčeš kao juda hrista ? /Baci je na kolena pred mrtvacem/ Hajde gledaj mu u to razbojničko lice i odreci ga se. Reci i sada da ovo nije tvoj sin.

Nije omoj sin.

kyzdye
/Knigu/ Eto vidite gospodine majobe da je njen sin ! /Pauza/ Samo neće da prizna, strax joj je za one štence kod kuće da ih zbog ovoga ne stigne pravedna kazna.

Da mi ih predate.

¹ maćete ih još n oćas .

Marisav:

Ceo Kragujevac je zaražen komunizmom. Izuzetak čine nekoliko trgovakih kuća. Za svakog poginulog Nemačkog vojnika, predaću vam ne ūvesta nego dve hiljade komunističkih glava.

Her Petrović,-----

Još noćas ću ih sve pohapsiti.

Imanog kavi

Kavi

Das ist di dojče kultur.

Ljudi vi ste živeli u zabludi da je veliki rajh naš najstrašniji neprijatelj. To nije istina, mi najveći i najbolji nacionalisti ove zemlje, počev od Nedića, Ljotića i mene, pa do najmladjeg zborša tvrdimo vam svojom čašću, svojom nacionalnom ispravnošću, svojim narodnim ponosom, svojom iskrenom i velikom službom narodu srpskom, za koji smo gotoví svi da izginemo i čiju svaku glavu mi spašavamo, čak i takve glave kojenevrede ništa kao što su vaše. U ime vlade narodnog spasa tvrdimo vam da su nemci naši najveći i najbolji prijatelji. Oni i mi njihovi verni pratioci i čuvari mi spasavamo srpstvo, majku Srbiju. Nemci su došli da nam donesu svoju kulturu, da srpske svinje doteraju u red. Za koji čas videćete i sami koliki su vam veliki prijatelji nemci i šta će oni od vas napraviti.

Mi se ne plašimo.

Ha, ha, ha! Videćete, videćete i sami.

Faber haft.

Učiniće što će učiniti, Svi znate svi ste čuli za nemačku, kulturu.

Dojče kultur.

Ono dabome neće učiniti ono što bi ja učinio sa vama komunističko djubre! Ja bi vas sve isekao na parčice. Jer ja hoću da spasim svaku srpsku glavu. Ali oni ~~neće~~ neće. Eto noćas vam se neće ništa desiti. Ali morate biti mirni, niko da nije pisnuo ni jednu reč iz ustiju. Hoću da čujem kako muva leti, i kako kiša sipi. Inače samo ako ko pisne dvadeset mašinskih pušaka je postavljeno oko baraka i bićete poubijani kao psi.

Tu u drugoj baraci ;

A sad si se uprepodobio. Marš stoko. A kad smo došli u Kragujevac da spašavamo svaku srpsku glavu ja i moji dobrovoljci, vi ste okretali glave, kao na izdajice i peto-kolonaše, danas najbolje nacionaliste vi pogani nakote komunistički, via razbojnici i banditi.

Ganc gut majn Petrović.

/Zagleda se u zvonara/ Ti si čini mi se crkeni pojas i zvonar u sabornoj crkvi?

Tako je gospodine

Pa ti si čovek pobožan, ti nisi komunist. Šta ćeš ti sa ovima ovde? Ajde samnom.

I sa nencima.

Dabome sa mnom i sa nencima.

Nikada gospodine.

Šta? Onda ćeš sa komunistima? Zar je tebi mesti s njima?

Ja sam srbin gospodine.

Beži mi s očiju gade da te ne zakoljem !.....

A vi gimnazisti učenjaci usijane glave, odročiti, oće li ko od vas da se pokaje pa da postane zboras?

Nikad, nikad, nikad!

/I Gim./ A ti?

Ne!

Razmislite, razmislite! U našim ste rukama. Zar baš niko neće da priđe s nama?

Kajl Hitler!

Viči stoko! Kajl Hitler! - Viči stoko!

Ahtung! Formee!

Još malo, još malo! Prokleti komunistički gade!

P O J A V A III

Ruje, ruje, ruje!

Mir banditi komunistički. Ni reči, umuknite, /korbačem počne da udara po gomili/ Pogani nakote neću sada da vas sve pobijem, da vam tu uslugu učinim, da vam muke ne prekratim. Sada ćete videti kako nemci im mi umemo, da vas učutkamo, da vam srca povadimo. U vašu krv ćemo zavući ruke do lakata..... i onda ćemo mi preko vaših leševa pevati. Kako vam se to dopada? /Smeje se/-

Dok je sveta i veka.

Kuš nakazo o kakvoj pobedi ti govoriš. Buñcaš li to?

Znate za Getea? Ha, ha,

A šta vi starkelje! Ove mlade ćemo pobiti, za njih nemam milosti.

Ali vi strakelje, ne smetate i ako ostanete, vi ćete inače u grob.

Vi niste opasni. Vidite kako sam milostiv. Vi ćete kada vam oprostim živote svuda pričati kako sam ja bio milostiv, kako sam spasavap srpske glave.

Svaku srpsku glavu.

Kuš izrode. Eto na primer ti. Ti si bio direktor gimnazije.

direktor gimnazije.

Evo tebe ću da pomilujem.

Ja ću primam.

Kako? Ne primaš? Pa ti imaš toliku decu. Oni su bez majke, pa na kome ih ostavljaš.

Da bi oni imali bolji život.

/Smeje se/- A ne profesore, ti zaslužuješ da ti spasim život.

Dvadeset godina si vaspitavap onladinu u komunističkom duhu. Vidiš dokle si ih doveo? U neku ruku učinio si nam veliku uslugu: spremio si ih za nemačke ~~mitraljaze~~ mitraljaze, eto, zato ću da te pomilujem.

Ipak si zaslužio.

O čemu ti i ne slutiš.

Jeli ti beše onaj što imadjaše četiri sina u drugoj baraci.

Da!

Očeš li da ti spasem život?

Nex treba nam pomilovanje.

Dosta, dosta! Banditi prokleti. Ne mogu više da slušam vaše gadosti.

U L O G A ✓

II Gimnaziste "Velika Bitka"

igra: _____

A pada i kiša.

Drugovi, ja mislim da znam o čemu se radi. Naši partizani su blizu.

Kod Užica.

Da i sada su stigli do Kragujevca.

Ovo pucaju naši.

A ovo su sad nemački.

A sad opet naši.

Žar ne razlikujete po zvuku? Tako se jasno raspoznaje razlika po zvuku, naših i nemačkih mitraljeza.

Ti s nama.

Nemoj stari da budeš ne razuman. Molitvama se nije nikada ništa postiglo. Za velika dela potrebne su žrtve, krv stradanje i borba.

Tvoje molitve,

I kakav si mi ti hrišćanin kada se moliš samo za tebe. A nama ostalima kako bude.

Njegovo pravo.

Tako je, tako je! A što se tiče čikice da se moliš i za nas, hvala ti nije potrebno.

I mračne ubice.

I sad su ponova na prevaru i izdajstvo Nibelunzi pokorili svet svoji m mskom i ubistvima.

I noćas stre ljali

/Vrisne/ Ali ja neću da umrem! Ja sam mlad, ja tek počinjem da živim. Kome sam ja učinio zla, zašto da me ubiju? Ja imam majku.

Кривојеро.

по срушеним кулама
у Београду.

Нећемо ни какав

нећемо никада.

оубијено.

резултат ми се одиграо

по постојећем здраву

Никога

Никога.

Никога, никога
свиђања и држа.

Убивена свјетлост

дога. дога.

узгледом дога.

U L O G A

Keniga "Velika Bitka".

i g r a:

Prosjina Mihaljević

Nije ništa priznao.

/Ulazi/ Govorio ?

Ništa !

Ništa ?

I Ništa više.

Potrebno je da prizna da je odavde iz Kragujevca.

I on mene.

/Seta ljutito/ Bndit, bandit ! /pauza/ To treba da prizna, to meni treba !

Nije prizano.

/Besno/ Treba ga mučiti mora da prizna.

Mrtav je.

Ubili ste ga ?

Podlegao ranama.

Meni je trebao živ taj bandit ! Da prizna.

Mrtvim sinom.

/Smeje se/ Ta vam je dosetka ~~xxx~~ dobra her Petrović.

Dovedi je ovamo!

/Smeje se/ Ovo će biti interesantan susret.

Pavedna kazna

/Nervozno./ Her Petrović, dajem vam određene ruke, da pronadjete krivce i da mi ih predate.

Komunističk ih glava.

Nagrada neće izostati her Petrović , /Odlazi/

P O J A V A II

/Ulazi/- No vi srpsko svinje! Nevidite: ceo evropa pod nemačko čizma, pod nemačko tenk i luft-vafe, pod nemačko nož, pod nemačko kultura? Dojče kultur! Ha, ha, ha! Rusija kaput, Staljin kaput, Tito kaput, ganc gut. A ti srpsko svinje, oće glavu gore. Inden riken falen!.... Ha, ha, ha!

Links um reht ojh.

Ruje, ruje, ruje! Am rehts! Am links! ajn, cvaj, ajn, cvaj, ajn, cvaj!
Das ist di dojče kultur.

Videćete i sami.

Vunderbar faber haft.

Za nemačku kulturu.

Javo! , javol! Dojče kultur!

Bićete poubijani kao psi.

Dojče mašin-gever, dojče kultur!

Razbojnici i banditi.

Javo! , bandit! Ganc gut majn Petrović.

Brate moj ostani sa nama.

/Nervoazan besan polazi vratima, onda se obrne podigne ruku napozdrav, pasarkastično. /Kajl Hitler, kajl Hitler!

~~Kajl Hitler!~~

Sloboda i borba!

/Besno se smeje/- Zi blud zangerne! Zi vam purs! /Izlazi/-

P O J A V A III

Am linsk kelt ojht!

/Divljački se dere/- Himel krojck! Doner veter! Veg mit den багаž.

*Dr. Kisić
odn. na U. N. 9
Lokovcu*

U L O G A

Sredovečnog čoveka "Velika Bitka"
igra: *Dr. Kisić*

VII
Stavak 10. 10. 10.

Dr. Kisić

Siročići

Šta će oni saći s nama, ljudi moji! To vas ja pitam. Pomislio sam prvo
 pregled istava. Is dobro. Baš yma sam sede kraj vatre, a na krilu mi
 najmladj ~~čete~~... a imanjih šestoro. Četiri sina i dve ~~čete~~ ^{čete} čerčice.
 Sva četiri sina su mi u drugoj baraci. Sedi mi čerčica tako na krilu
 a u tom ljudi moji naidjoše nemi. Uplašio sam se i mislim šta hoće.
 Ali vidim teraju i druge ljude. poteraše skoro ceo grad. ^{upou papara}
 Šta je to? Šta to znači?... ovo je sasvim blizu. ^{pevuće oub pavi}

Dojče kultur.

Izvinite gospodine, mogu li da vas zamolim, četiri sina imam tu u drugoj
 baraci. ^{učena, uca uca}

Tako te hoćemo.

Čutite deco, rekli su da će nas sve pobiti, ako se čuje na jedan glas,
 a vi pevate. ^{učena}

Mi se smrću ne plašimo

/Kad stane pesma/- Ljudi moji baš ništa ne razumem. Eto četiri sina su
 mi tu u drugoj baraci, šta oće od nas, i zašto?

Tog zakona.

Evo već i svanuće. ^{učena}

Poslušaćemo te družo ne br

I mi stariji svi za tobom. Ja imam četiri sina i onaj oće. Ne žalim ih
 ponosim se njima.

Buncaš li to?

Ne bunca on gospodine, ne bunca. Šmo vi i ti vaši ~~glupixnenaxxxx~~
 varvarski glupi nemci ne shvatate. Ne možete prost da shvatite.

U onoj drugoj baraci.

Da.

Da ti spasem život.

Nikada! Ne samo meni nego ni njina. Ne želim da ih uprljaš svojom
 milošću, gadnom izdajničkom. Ja se ponosim što ću umreti sa ~~čtetiri~~
 četiri sina za bolji život čovečanstva....

Hejmo Dammurobabe

učena

У Л О Г А
Белика борба

М. Кениг

игра
Милорад Стојановић.

Вохе

К. Ха, ха, ха, Ам цвајтен новембер беган ди дојче култур вахс ин Парис /Србима/ Дојче култур ин Парис ин Кио ин Варшау ин Белград унд хир ин кра, кра, кра. Крагујевац ха, ха, ха, Дојче култур, ганц Еуропа унд Русланд.... капут. Вас заген зи? зи, Зербишен швајне? Зи Бољшевик комунист ха, ха, ха.

Дринген

К. Зи хабен рехт! Зи верден ву Фриден зајн мајне хер./Нешто разговара преко тумача са М. Петровићем покушава да говори српски./

К. Ви српско свиње. Не види цео Еуропа ~~ид~~ под Немачко чизма, под Немачко тенк и луфт вафе. Под Немачко нож, под Немачко култура? Дојче култур ха, ха, ха. Русланд капут, Стаљин капут, Тито капут. Ганц гут. А ти српско *свиње* хоће главу горе. Инде рехен Фален ха, ха, ха.

Рахт ојх.

К. Рује, рује, рује, Ам рехст ам линкс, ајн цвај, ајн цвај, ајн цвај. Дасист ди Дојче култур.

Ха, ха, ха.

К. Бундер бан и Фабел хафт.

културу

К. Ја вол, ја вол Дојчен култур.

На вама

К. Дојчен култур, дојчен машингвер./ташше Петровића по рамена/.

Бандити

К. Ја вол бандит мајн Петровић.

са нама

К. /Нервозан бесан спрема се да пође пропуста остале немце и пред вратима језиво, саркастично/. Хај Хитлер, хај Хитлер.

борба

К. /На излазу демонски изобличен узвикне/ Зи блут зангерне зи вампуре.

К. *Рује, рује, рује*
/дивљачки/ Химер Хројте! Донер Ветер! Век мит денбагаже.

Рује, рује, рује српско свиње, бандити, комунисти, сад сви капут, кр кр, кр кр, ком, ком.
ком,

Донер

$\frac{1}{2} = \frac{1}{2}$

[Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

U L O G A

Stojana I Slika
/ "Velika bitka"

igra: _____

Nisu nikad bili kukavice.

/Ulazi sa ratnom spremom s puškom i stane pred vrata i posmatra scenu, posle pauze / Majko!

Brate mili,

/Prigrli je nežno/ Rado, sele!

Ispre/nemaca.

/Tužno/ I ja majko, i cela srpska ~~vojkska~~ vojska.

Kakva sramota.

/Tužno/ Jeste majko, sramota! Ne ~~apamčena~~ sramota pala je na obraz naše hrabre vojske! Sramota kakvu naši hrabri vojnici nisu zaslužili.

Gunj a ne beže.

/Očakno/ Izdaja nas je upropastila majko. Izdani smo gore nego na Kosovu. Tamo je bio samo jedan izdajnik, a danas ih je bilo na hiljade

Ma se ponosim tobom.

Majko, ima se vremena, ima se kad poginuti. Sad da poginem ne bi vredelo ne bi nikom koris tulo, a najmanje otadžbini i narodu. Svratio sam date još jednom vidim, tebe Radmilu, Stanka i ostalu braću, jer majko ko zna, možda se više nećemo videti.

Kada si naumio.

U šumu majko!

U šumu!

Da u šumu majko. Gledaću da se dočepam Užica. Ne majko nije svršen rat. On tek sada počinje. Platice nam švaba skupo ovu sramotu koju ne ispastate za svu i ovu sramotu koju mi danas podnosimo. Jer velika bitka tek počinje.

Sta možeš ti.

Nisam ja sam majko koji ovako misli. Neću ja sam u šumu. Tamo će svi oni koje tišti sramota naneta otadžbini i srpskom imenu.

Zar ništa nisi čuo o njima.

Ništa majko! Ako nisu poginuli ili zarobljeni, doćiće. Jer bilo je po negde i borbe majko.

Sramota kakva sramota

Ako dodje Vučko, neka krene k Užici k meni. Tamo ćemo lakše moći da se krijevo neko vreme dok nas se više ne iskupi za borbu. A otac je star neka ostane kod kuće, njega neće švaba dirati.

Svabe zarobili.

Ne majko neka on ostane još neko vreme, on je još mlad, Nemci ga neće bar za sada dirati. A i ja još ne znam kuda ću. Kada bude došlo vreme, kada počne Velika bitka, poslaću po njega. A sada oprost mi majko i zbogom!

Bog k neka te štiti.

/Poljubi majku u ruku/ Ćvala majko, ne plači Rado kad te bata moli.
/Poljubi Radmilu/ -

Srećan put.

/Zdravi se sa Darom/ Zbogom strina Daro! Pozdravi tvoga Rajka ako se vrati, i kaži mu kuda sam ja otišao.

Srećan put.

/Još jednom zagrlji majku i "acu poljubi ih / Majko Rado Zbogom! /Ode/

ВЕЛИКА БИТКА. улога,

Марисав Петровић.

СН

...Дас ист ди дојче култур.

Људи, ви сте живели у заблуди да је Велики Немачки Рајх наш најстрашнији непријатељ. То није истина. - Ми, највећи и најбољи националисти ове земље почев од Недића, Љотића и мене, па до најмлађег збораша - тврдимо вам својом... чашћу, својом... националном исправношћу, својим... народним поносом, својом искреном и великом службом народу српском, за који смо готови сви да изгинемо и чију сваку главу ми спасавамо, - чак и такве које не вреде ништа, као и ваше, - у име владе народног спаса, тврдимо вам да су немци наши највећи и најмилији пријатељи. Они и ми, њихови верни пратиоци и чувари - ми спасавамо српство. Мајку србију! Немци су дошли да нам донесу своју културу, да српске свиње дотерају у ред и под конач. За који час видећете и сами колики су вам пријатељи Немци и шта ће они од вас направити....

....Ми се неплашимо.

ХЕ, ХЕ, ХЕ... Видећете, видећете и сами ! хе, хе, хе.

....Фабелхафт !

Учиниће што ће учинити ! Сви знате, сви сте чули за немачку културу.

...Дојче култур.

Они, дабоме, неће учинити што бих ја учинио с вама, комунистички накоте. Ја бих вас све сасекао на парчиће. Јер, ја хоћу да спасем сваку српску главу. Али, они неће... Немачка култура! Ето ноћас вам се неће ништа десити. Али, морате бити мирни. Речцу нико да није изустио. Хоћу да чујем мушица пролети, киша како сипи! Иначе, само ако ко писне - двадесет машинских пушака је постављено око ове бараке и на крову и бићете поубијани као пси, ни парчета неће остати на вама.

...дојче култур.

(Када га Кениг тапше по рамену он се увија око њега као да би хтео да га поуби у руку.)

....у другој бераци...

А, сад си се упреподобило. Марш стоко ! А када смо дошли у Крагујевац да спасавамо сваку српску главу ја и моји добровољци, ви сте окретали главе, као на издајнице и петоколонаше - на нас, најбоље националисте. Ви, погане накоте комунистичке, ви, разбојници ! Ви, бандити !

....мајн Петровић.

(Загледа се у звонара): - Ти беше црквени појак и звонар у Саборној цркви ?

....господине.

Па ти си човек побожан, ти ниси комуниста. Шта ћеш ти са овима ? Хајде са мном.

...нем-ци-ма ?

Дабоме, са мном и са немцима !

...господине.

Шта ? Онда хоћеш са комунистима ? Зар је теби место с њима ?

Бежи ми с очију да те не закољем...А ви, гимназисти, учевњаци, усијане главе, одроди
Хоће ли ко од вас да се покаје, па да постане збораш ?

...Никад !

Ти ? Ти ? Ти ? Ти ?

Не ! Не ! НЕ ! Не !

Размислите, размислите. У нашим сте рукама. -Зар баш нико неће ?

...Хајл Хитлер!

Вичите, вичите, Хајл Хитлер! Вичи стоко. - (сви ћуте) - ВИ-ЧИ, СТОКО.

...вампурс!

(исто тако): Још мало, још мало, проклети комунистички накоте!

..форверц!

(одлази са осталима).

...да се боре до краја.

(Гимназисти почну да певају. Рађали. - Улази Петровић са немачким војницима).

...руе, руе, руе.

Мир бандити комунстички. Ни речи. Умукните !
(Гимназисти и даље певају).

Погани накоте/Нећу сада да вас све побијем, да вам услугу учиним, да вам муке
прекратим. Сада ће те видети како немци и ми умемо да вас ућуткамо, да вам срца
повадимо. У вашу крв ће мо завући руке до лаката...И онда ће мо ми преко ваших
лешева певати. Како вам се то допада ? Ха, ха, ха, ...

...до крвијехсвета.

Куш наказо! О каквој ти победи говориш ? Бунцаш ли то ?

...за Гетеа ? Ха, ха, ха!

Шта ви старкеље? Ове младе ће мо побити. За њих нема милости. Али ви старкеље,
не сметате и ако останете, ви ће те ~~на~~ и иначе у гроб. Ви сте неопасни. Видите
како сам милостив. Ви ће те када вам опростим животе свуда причати како сам био
милостив . Како сам спасавао српске главе.

...сваку српску главу.

Кушуј, изроде. Ето на пример, ти. Ти беше директор гимназије ?

...гимназије.

Ето, тебе ћу да помилујем.

...не примам.

Како ? Не примаш ? Па ти имаш толику леџу. Она су без мајке. На коме их остављаш ?

...бољи живот.

А ти , професоре не заслужујеш, да ти спасем живот. Двадесет година си васпитавао
омладину у комунистичком духу. Видиш, докле си их довео? У неку руку учинио си на
услугу: спремио си их за немачке митраље. Ето, за то ћу да те помилујем. Ипак си
заслужио.

...и не слутити?

(Средовечном човеку): Јел' ти беше онај што имађаше четири сина у оној бараци ?

...Да.

Хоћеш ли да ти спасем живот ?

...сиротица.

Како ти се зове син ?

Хајде, сети се брзо, иначе доцкан.

....јединца.

Доста, доста, бандити. Не могу више да слушам ваше ~~кљажаве~~ гадости.

О К Р У Ж Н О

НАРОДНО

ПОЗОРИШТЕ

У ЛЕСКОВЦУ

ПРЕТСТАВА 32.

Сезона 1945-46

У НЕДЕЉУ 17 ФЕБРУАРА

ТРЕЋИ ПУТ

ВЕЛИКА БИТКА

Драма у сликама из живота нашега народа под окупацијом

Написао: Б. Глишић и с. с.

Сценограф: инж. Света Кондић

Редитељ: Љубица Јовановић

I. Слика

СУМРАК:

Јелена Ранковић
Стојан, њен син
Радмила, њена кћи
Драга, њена сестра
Даринка
Отаџбина

Љубица Јовановић
Жика Ристић
Вера Станковић
Драгица Илић
Лепосава Савић
Силва Повшић

II. Слика

На гробу партизана:

Стани путнице од Т. Јанића М. Поп-Димић
Кидајмо ланце од Т. Јанића Жика Ристић

III. Слика

ОДРИЦАЊЕ:

Мајор Кениг
Оберлајтнант
Марисав Петровић
Јелена Ранковић
Љотићевац
Отаџбина

Стојан Николић
Стојан Конић
Милорад Гагић
Љубица Јовановић
Душан Миленковић
Силва Повшић

IV. Слика

ВЕЛИКА БИТКА:

Мајор Кениг
Оберлајтнант
Марисав Петровић
Директор гимназије
Судија
Средовечан човек
Радник
Звонар
I
II
III
IV

Стојан Николић
Стојан Конић
Милорад Гагић
Веља Николајевић
Жика Ристић
Благоје Станковић
М. Поп-Димић
Бора Игњатовић
Милорад Стојановић
Станко Стаменковић
Станиша Ђорђевић
Синиша Стаменковић

Народ, ђаци, радници, немачки војници, и т. д.

V. Слика

ЗОРА - Алегорија

Слобода
Отаџбина

Соња Повшић
Силва Повшић

Жене и деца.

Догађа се за време окупације у Крагујевцу.

Карте се могу добити на дан претставе у посластичарници Станојевић, од 9-12 и од 2-5 часова по подне.

Скреће се пажња посетиоцима да се за време претставе неће публика пустати у салу.

Улазна цена: I место 20, II 15 дина. ПОЧЕТАК ТАЧНО У 8 ЧАСОВА.

ОКРУЖНО НАРОДНО У ЛЕСКОВУ

Претстава 70.

СЕЗОН

ДНЕВНА

ШЕСТИ ПУТ

ГОСТОВАЊЕ У ВРАЊИ
У НЕДЕЉУ

ВЕЛИКА БИТКА

драма у сликама из живота нашег народа под окупацијом, написао: Б. Глишић и * *

Сценограф: инж. СВЕТА КОНДИЋ.

Редитељ: ЉУБИЦА ЈОВАНОВИЋ.

Л И Ц А :

I. Слика

СУМРАК

Јелена Ранковић	Љубица Јовановић
Стојан, њен син	Жика Ристић
Радмила, њена кћи	Вера Станковић
Драга, њена сестра	Драгица Илић
Даринка	Лепосава Савић
Отаџбина	Силва Повшић

II. Слика

На гробу партизана

Стани путнице од Т. Јанића М. Поп-Димић
Кидајмо ланце од Т. Јанића Жика Ристић

III. Слика

ОДРИЦАЊЕ

Мајор Кениг	Стојан Николић
Оберлајтнант	Стојан Конић
Марисав Петровић	Милорад Гагић
Јелена Ранковић	Љубица Јовановић
Љотићевац	Душан Миленковић
Отаџбина	Силва Повшић

IV. Слика

ВЕЛИКА БИТКА

Мајор Кениг	Стојан Николић
Оберлајтнант	Стојан Конић
Марисав Петровић	Милорад Гагић
Директор Гимназије	Веља Николајевић
Судија	Жика Ристић
Средовечан човек	Благоје Ставковић
Радник	М. Поп Димић
Звонар	Бора Игњатовић
I	Милорад Стојановић
II	Станко Стаменковић
III	Станиша Ђорђевић
IV	Синиша Стаменковић

Народ, ђаци, радници, немачки војници и т. д.

V. Слика

Зора - Алегорија

Слобода	Соња Повшић
Отаџбина	Силва Повшић

Жене и деца

Догађа се за време окупације у Крагујевцу

Почетак тачно у 3 часа.

Цене: I место 20.- II 15.- дин.

